

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Nagyharsány Községi
Önkormányzat

2024-2029

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	8
Célok.....	8
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	10
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	10
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	10
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	13
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	34
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	51
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	55
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	62
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	66
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	68
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	70
1. A HEP IT részletei.....	70
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	70
Jövőképünk.....	70
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	72
3. Megvalósítás.....	74
3.1 A megvalósítás előkészítése.....	74
3.2 A megvalósítás folyamata.....	74
3.3 Monitoring és visszacsatolás.....	77
3.4 Nyilvánosság.....	77
3.5 Kötelezettségek és felelősség.....	77
3.6 Érvényesülés, módosítás.....	78
4. Elfogadás módja és dátuma.....	79

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva**, Nagyharsány Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Nagyharsány a Szársomlyó tövében, a Villányi-hegység déli lejtőjén, Siklós és Villány között fekszik. A rézkor késői szakaszában a péceli kultúra népe élt itt. Őket az avarok, majd a rómaiak követték. A legkorábbi építkezések a 2. századra tehetőek; a 4. században létesült a Cella Trichora, római kori telep. Erre haladt az Eszékre vezető római út is. A falut 1223-ban említették először a korabeli feljegyzésekben. A török hódoltság idején a környék legnépesebb magyar lakosú települése.

Határában vívott meg 1687. augusztus 12-én a Lotaringiai Károly herceg vezette 60 000 fős császári sereg és a Szulejmán nagyvezír vezette 80 000 fős török sereg. A Harsány-hegyi csatában Lotaringiai Károly serege jelentős győzelmet aratott. Ez a csata vetett véget a törökök 150 éves magyarországi uralmának. 1903-ban nyílt a falu fölötti kőbánya, amelynek meredek sziklafalai érdekes hátteret adnak a falunak. A hegy keleti oldalán is működött bánya, de ott már régóta nincs termelés. Ez a katlan ad otthont az 1967-től kialakított nagyharsányi szoborparknak, a helyszínen faragott alkotásokból. 1936-1944 között a hegy gyomrában még kevés bauxitot is találtak, ám ennek kitermelése gazdaságtalan volt.

Demográfiai adatok

Nagyharsányban a lakosság száma a 20. század második felétől viszonylagos állandósággal 1700-1800 fő körül mozgott, 1960-ban 1782 fő, 1999-ben 1775 fő, majd 2007-ben csak 1598 fő, 2012-ben 1564 fő.

2017-re jelentős csökkenés történt a lakosságszámban: 1414 fő volt az akkori mért adat, mely az elmúlt években tovább fogyatkozott. 2023. évben 1336 fő. Az elmúlt években nálunk is megnőtt a családok külföldre vándorlása a jobb megélhetés reményében.

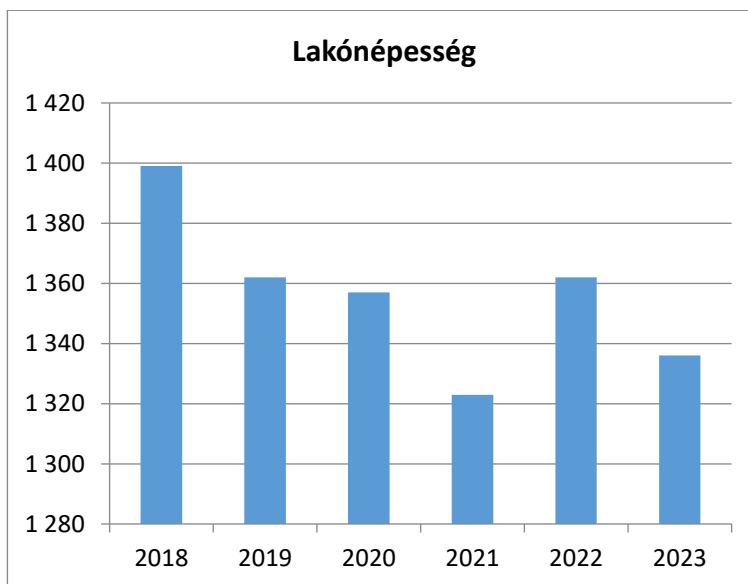
¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A demográfiai változások hűen tükrözik a falu gazdasági átalakulásait, melyek kihatással voltak a ki- és bevándorlásra ugyanúgy, mint a születésszám módosulásaira. A lakosság összetételében a magyarság mellett a cigány kisebbség a domináns. Egyre kevesebben és egyre kevesebb gyermeket vállalnak a családok.

(A lakónépességet úgy értjük, mint az adott területen lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen a területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma.)

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2018	1 399	bázis év
2019	1 362	97,36%
2020	1 357	99,63%
2021	1 323	97,49%
2022	1 362	102,95%
2023	1 336	98,09%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

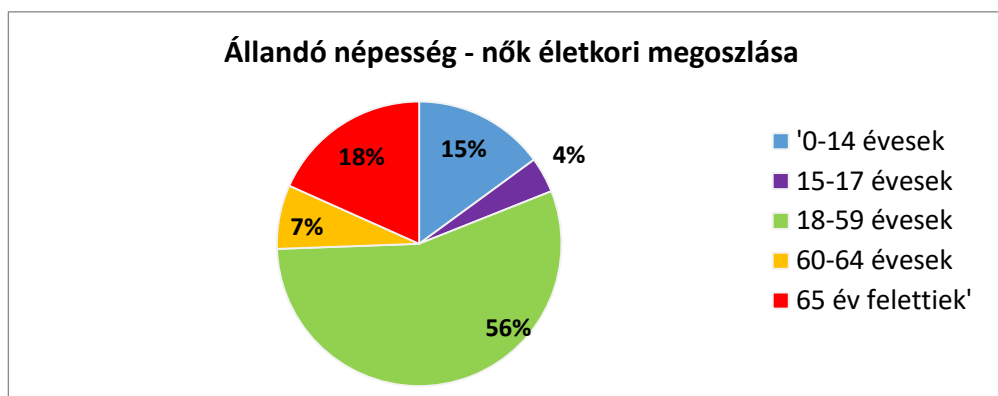
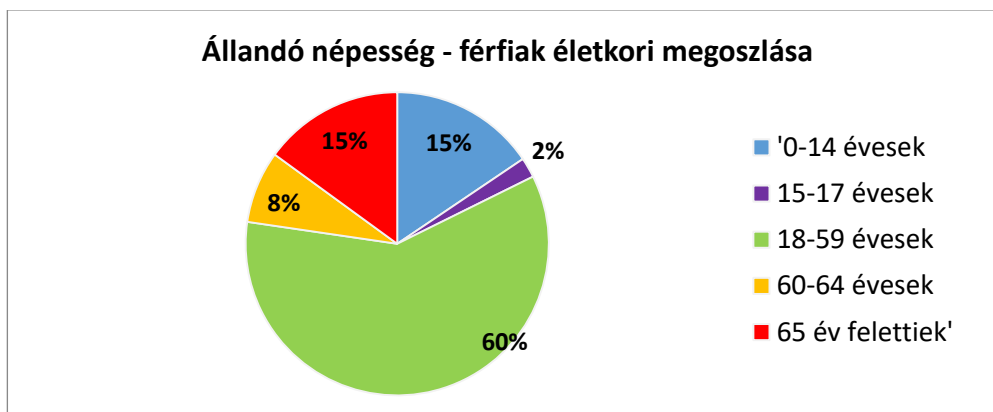
Nagyharsány állandó népességében a nők és a férfiak aránya közel egyenlő, az életkori megoszlás az országos átlagnak megfelelő. Az idősek helyzetét vizsgálva kiderült, hogy egyre több az egyedül maradt idős ember. Az ő ellátásukra különös hangsúlyt kell fektetnünk.

(Az állandó népesség számát úgy értelmezzük, mint a bejelentett állandó népességet. Tehát az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek tartoznak a bejelentett állandó

népesség körébe, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk), vagy hogy az összeírás eszmei időpontjában jelen voltak-e.)

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2021)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	701	743	1444	48,55%	51,45%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			38	2,63%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	109	111	220	7,55%	7,69%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	15	30	45	1,04%	2,08%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	418	412	830	28,95%	28,53%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	54	54	108	3,74%	3,74%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	105	136	241	7,27%	9,42%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

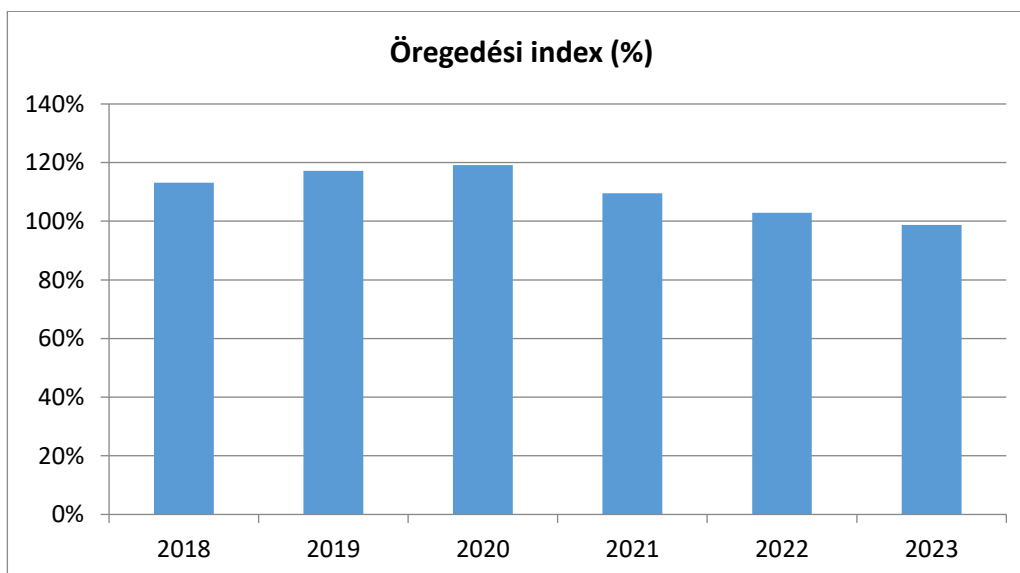

Az öregedési index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző: amennyiben 100 alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. Az esélyegyenlőség szempontjából úgy értelmezhető, hogy míg a fiatalos népességszerkezet esetén a gyerekek, addig az öregedő esetén az idősök fokozottabb ellátására van szükség.

Az adatok fiatalos népesség szerkezetet tükröztek korábban, 2015 után azonban már ez az index érték 100% fölé emelkedett. 2016 és 2021. év közötti időszakban ez az érték minimális változásokat mutat, mondhatni állandó. 2021 és 2023. év között a 0-14 éves korosztály körében emelkedés látható.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	241	213	113,15%
2019	252	215	117,21%
2020	249	209	119,14%
2021	241	220	109,55%
2022	248	241	102,90%
2023	241	244	98,77%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az utóbbi években a betelepedés volt jellemző, ami a 2023. évnél hirtelen csökkenést mutat.

(Ez az adat az adott település vonzerejét mutatja: ha pozitív az egyenleg, akkor az odaköltözés, ha negatív, akkor az elvándorlás jellemző.)

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra

	vetített száma (fő) (TS 031)
2018	-12,09
2019	-23,90
2020	2,94
2021	-11,19
2022	26,12
2023	-12,60

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A születések száma közel azonos mértéket mutat az elemzett évek során, azonban a halálozási arányszám is stagnál, a születések számához viszonyítva magas értéket mutat.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2018	-2,13
2019	-5,80
2020	-11,03
2021	-11,94
2022	3,73
2023	-7,41

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

A falu műemlékké nyilvánított református templomának szentélye a 13. századból való. Mai barokk formáját a templom az 1782-es évben kapta a torony kivételével, amelyet 1900-ban emeltek. A 16. században többször disputa helyszíne volt és innen terjedt el a református hit az egész Ormánságban. Sokáig településünk reformátusok lakta falu volt zömében, ennek hagyományát őrzi ma iskolánk. A település történetéhez kötődik még Táncsics Mihály, aki a helyi főbírónak, Tarnóczay Dánielnek köszönhette, hogy vagyonhoz juttatta, és ezzel képviselővé választhatták. A mikroklíma igen kedvező, ami köszönhető a hegy védőszeropének és a falu kedvező fekvésének. A napsütötte hegyoldalon mindig jó szőlő termett, a lapályosabb területek alkalmasak a mezőgazdaságra. A villányi borok közül a legfinomabbak a nagyharsányi kopáron termő szőlőből lesznek, bár ezeken a dolgokon ma is elvitatkoznak a két település borászai. A speciális klíma ritka növények számára biztosít életfeltételeket. Hazánkban csak itt található a magyar kikerics. Fontos az értékeink megőrzése, hiszen ezt hagyományozzuk az unokáinkra, no meg a település szeretetét.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Nagyharsány település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
a diszkriminációmentességet,
szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv

megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük.

A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete.
- A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40. § (1) bekezdés 28. pontja értelmében a Kormány társadalmi felzárkózásért felelős tagjaként, a belügyminiszter módszertani útmutatót tesz közzé a HEP elkészítésének részletes szempontjairól. különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapdokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogyatékoságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

(Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció stb.)

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Az esélyegyenlőség érvényesítése nem pusztán követelmény, hanem az önkormányzatoknak is hosszú távú érdeke, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

A település rendelkezik a következő helyi rendeletekkel, határozatokkal, melyek a következőképpen kapcsolódnak az esélyegyenlőség megvalósulásához:

- 1/2005.(I.27.) számú önkormányzati rendelet, a településrendezési terv, melyet módosít a 4/2007.(IV.11.), az 5/2012.(III.29.) és a 6/2018.(XI.7.) önkormányzati rendelet, mely rendelkezik például a védett épületek megőrzéséről, melyek, ha gondoskodunk róluk, a jövő nemzedékének is érték maradhat,
- az 1/2023. (II.20.) számú rendelet a 2023. évi költségvetésről, együttesen az önkormányzat gazdálkodásának előre ütemezett tervezete, melyben szabályozott, hogy milyen területek milyen összegű finanszírozásban részesülnek, dönt például alapítványok, támogatásáról, kitűzendő fejlesztési célokról, prioritásokról, mint például foglalkoztatáspolitikai célok, helyi társadalmi szervezetekkel való együttműködés és támogatásuk.
- 2/2023. (II.22.) számú önkormányzati rendelet a szociális igazgatásról. Az ún. szociális rendeletben, nem érvényesülhet a nők, gyermekek, romák, fogyatékosok előtérbe helyezése. A rendelet illetékessége/hatálya a településen élőkre kell, hogy vonatkozzon megkülönböztetés nélkül. A hatáskör gyakorlója (képviselőtestület, polgármester, jegyző), egyedi ügyben tudja elbíráláskor az esélyegyenlőségi szempontokat figyelembe venni, ha az alapos helyismereten nyugszik.

Mindegyik helyi rendelet az esélyegyenlőségre figyelemmel készült. A fejlesztési irányok abba az irányba mutatnak, hogy a település mindenki számára élhetőbb, rendezettebb legyen, a közszolgáltatásokhoz mindenki egyformán hozzáférhessen.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Nagyharsány a Siklósi Járás települése. A települést a 105/2015.(IV.23.) számú kormányrendelet társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett és jelentős munkanélküliséggel sújtott települések közé sorolja.

A kistérségek megszűnésével Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 87. §-ában foglaltak alapján, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 62. §-ban meghatározott étkeztetés, 63. §-ban meghatározott házi segítségnyújtás, 64. §-ban meghatározott családsegítés, 65/F. §-ban meghatározott nappali ellátás, továbbá a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 39- 40. §-ában foglalt gyermekjóléti szolgáltatás feladat hatékonyabb, célszerűbb ellátására a Beremendi Gyermekjóléti és Szociális Társulás keretében látja el.

A személyes gondoskodás keretében az alapszolgáltatások biztosítását a Beremendi Gyermekjóléti és Szociális Társulás fenntartása alatt működő Alapszolgáltatási Központ látja el.

Biztosított alapszolgáltatások: házi segítségnyújtás, család-és gyermekjóléti szolgáltatás.

A szolgáltatás elsődleges célcsoportjai: időskorúak, fogyatékkal élők, veszélyeztetett gyermekek, családok, mélyszegénységben élők.

A Társulás neve, székhelye: Beremendi Gyermekjóléti és Szociális Társulás
7827 Beremend, Szabadság tér 1.

Szintén az ő vezetésükkel működik településünkön házi segítségnyújtás. Nagyharsányban a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybevételét az idősek és a gondozottak nem kérték.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés elkészítéséhez a TEIR adatbázisát alkalmaztuk, valamint a népszámlálási adatok szolgáltak alapul. Emellett az önkormányzat, partnereink által megadott adatok, valamint a készítők, segítők helyismerete szolgált hasznos információkkal.

Hiányosak a munkanélküliségre vonatkozó táblázatok, mivel ismételt kérésünkre sem kaptunk adatokat az intézménytől.

Ahol nem találtunk adatot ott egységesen az, n.a. (nincs adat) jelölést használtuk.

Alkalmaztuk még a nem releváns jelentéssel bíró n.r. rövidítést. Ott, ahol az adatok számossága kicsi, tendenciákat nem lehet megállapítani, mivel a fluktuáció sok esetben nagyobb az adat 10 %-ánál.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A jövedelem és vagyon fogalmát a Szt. 4. §-a határozza meg a jogszabály hatálya alá tartozó ellátások vonatkozásában. Értékelhető adatok a településen élő öregségi nyugdíjban részesülők átlagnyugdíjára vonatkozó adatok. Értékelhető adatok továbbá az adóerő-képességi adatok, a településen képződő SZJA adatok, településen élők bruttó átlagbérére vonatkozó adatok. Ezekből az adatokból becsülhető a településen létminimum alatt élő személyek száma.

A mélyszegénység összetett jelenség, melynek fő okai társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottság béli hiányokban mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési és lakhatási zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira –, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre vezethetők vissza. A szegénység leginkább a gyermekeket és a roma családokat érinti. Cigány származásúak száma és, arányára vonatkozó pontos adatok nem állnak rendelkezésre. Beilleszkedésük a társadalomba nagymértéken függ iskolázottsági szintjüktől és a kultúrájukból adódó lemaradásból. Az alacsony iskolázottságuk miatt, magasabb, tartósabb a munkanélküliség, és a foglalkoztatásuk is alacsonyabb.

Hogy hányan részesülnek segélyekben, gyermekvédelmi támogatásban, lakhatási támogatásban, erre vonatkozóan később helyeztünk el adatokat.

Az 1970-es évekig a falu lakosságának nagy része a mezőgazdaságban tevékenykedett. Rövid ideig volt Nagyharsányban Tsz., mivel a központot áthelyezték Villányba. Így a földterületek a Bólyi Állami Gazdaság, a Siklósi és a Villányi Tsz. telepei voltak, ahol főleg alacsony iskolai végzettségű emberek dolgoztak. A férfiak kisebb része az Állami Gazdaságban dolgozott, ahol munkaviszonyt kötöttek a dolgozókkal és teljesítménybérezés volt. A nők jelentős része is a mezőgazdaságban dolgozott. Ezzel egy időben a férfiak nagyobb része a kőbányában kapott munkát, amely ekkor 100-120 főt foglalkoztatott.

A 90-es években, az évtized elején megszűnt az ÉPFU, a Gabonaforgalmi Vállalat, majd több vasútvonalat szüntettek meg kihasználatlanság miatt. A munkanélküliség tömeges méreteket öltött. A privatizáció a mezőgazdaságot sem hagyta ki. A kárpótlás során a földterületek jelentős része magánkézbe került. A földhöz értő előregedett tulajdonosok már nem, leszármazottaik többsége még nem tudta működtetni a kárpótlás során kapott földtulajdont. Napjainkban kezd lassan indulni a magántulajdonba került földterületeken a gazdaságos termelés.

A 2000-es évektől a magángazdálkodók nagyrészt családi vállalkozásban dolgoznak, de időnyomukára tömegesen alkalmazják a település munkanélküli lakóit.

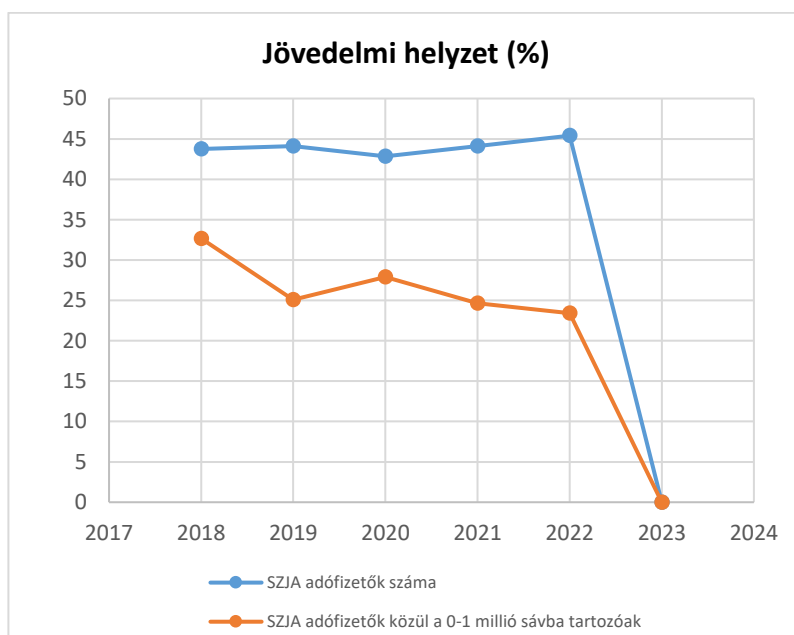
A településen található munkahelyforrások jelentős része megszűnt, legtöbb esetben munkanélküliségre ítélve az aktív korú lakosságot. Egy részük leszázalékolással próbált minimális biztos jövedelemhez jutni, más részük pedig kisvállalkozás létrehozásával próbált legalább stagnáló anyagi helyzetbe kerülni. Nagyharsányban a rendszerváltás óta 162 fő vált kisvállalkozóvá, igen eltérő tevékenységi körben. Domináns a kereskedelemben működők száma: ők próbálkoztak a kiskereskedelmi termékforgalmazással, zöldség-gyümölcs, ital- és dohányáru-kereskedéssel. Mára az üzletek száma megfeleződött, a vásárlókat elszippantják a siklósi hipermarketek. A megszűnt vállalkozások zöme szintén a kereskedelemhez kapcsolódott, illetve vagyonőr, biztonsági őr. A másik jellemzője a rendszerváltásnak: a rokkantnyugdíjasok és járulékosok kiugró számnövekedése. Akiknek egyik lehetőség sem adatott meg, azok munkanélkülivé váltak. Csekély hányaduknak sikerült a munkaerőpiacra vissza integrálódni.

A jövedelmi helyzet adatait tartalmazó táblázatból leolvasható, hogy az SZJA adófizetők száma az állandó népesség százalékában az elmúlt 7 évben nem mutat kiugró változást, a százalékosított adatok közel minden évben azonos mértéket mutatnak. Ezzel szemben az SZJA adófizetők közül a

0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók - szintén az állandó népesség százalékában – aránya a 2018. évtől kezdődően stagnálást mutat.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az SZJA adófizetők %-ában (TS 060)
2018	43,76	32,67
2019	44,10	25,08
2020	42,83	27,91
2021	44,11	24,65
2022	45,40	23,40
2023	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

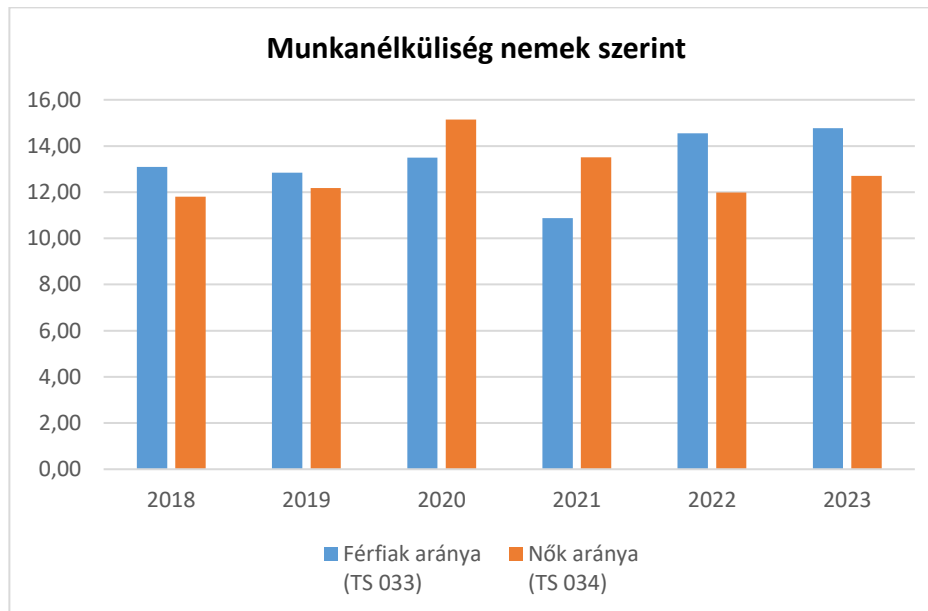
A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: FIt.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

Településünkön a 15 – 64 év közötti lakónépesség közül a nyilvántartott álláskeresők száma 12 –15 százalék között mozog. Megfigyelhető, hogy a férfi lakónépesség száma magasabb a nőkénel, a munkanélküliség százalékos aránya is ehhez az értékhez viszonyul.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2018	13,10	11,80	12,45%
2019	12,85	12,18	12,52%
2020	13,49	15,14	14,32%
2021	10,88	13,51	12,20%
2022	14,55	11,98	13,27%
2023	14,77	12,70	13,74%

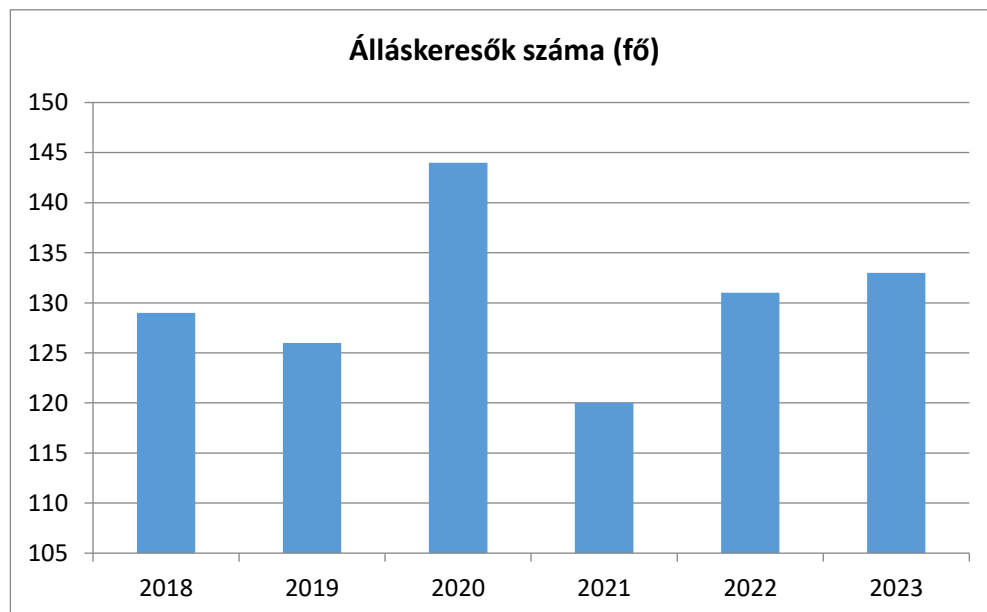
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

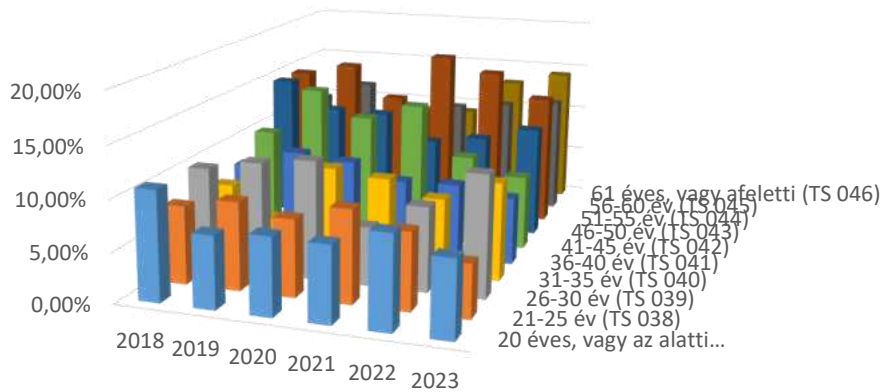
Az álláskeresők száma az elemzett évek tükrében állandósult értéket mutat. A diagrammról leolvasható a kis mértékű csökkenés ténye. Minden korosztályra ez a csökkenő tendencia érvényes, kivétel a 41-45 év közöttiek csoportja, melyben a munkanélküliség növekedése figyelhető meg. A 61 év feletti korúak elhelyezkedési lehetőségei már korlátozottak. Legtöbbször számos egészségi problémával küzdenek, bármilyen munkára már nem alkalmasak. Nagy valószínűséggel vagy nincs képzettségük, vagy elavult képzéssel rendelkeznek, amelyet hasznosítani nem tudnak

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
		Fő összesen	129	126	144	120	131
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	14,00	9,00	11,00	9,00	12,00	10,00
	%	10,85%	7,14%	7,64%	7,50%	9,16%	7,52%
21-25 év (TS 038)	Fő	10,00	11,00	11,00	11,00	10,00	7,00
	%	7,75%	8,73%	7,64%	9,17%	7,63%	5,26%
26-30 év (TS 039)	Fő	13,00	14,00	17,00	7,00	11,00	16,00
	%	10,08%	11,11%	11,81%	5,83%	8,40%	12,03%
31-35 év (TS 040)	Fő	9,00	5,00	14,00	11,00	10,00	13,00
	%	6,98%	3,97%	9,72%	9,17%	7,63%	9,77%
36-40 év (TS 041)	Fő	10,00	12,00	13,00	9,00	10,00	9,00
	%	7,75%	9,52%	9,03%	7,50%	7,63%	6,77%
41-45 év (TS 042)	Fő	13,00	19,00	18,00	17,00	12,00	10,00
	%	10,08%	15,08%	12,50%	14,17%	9,16%	7,52%
46-50 év (TS 043)	Fő	19,00	15,00	17,00	11,00	13,00	15,00
	%	14,73%	11,90%	11,81%	9,17%	9,92%	11,28%
51-55 év (TS 044)	Fő	19,00	20,00	18,00	21,00	21,00	18,00
	%	14,73%	15,87%	12,50%	17,50%	16,03%	13,53%
56-60 év (TS 045)	Fő	14,00	16,00	12,00	13,00	15,00	16,00
	%	10,85%	12,70%	8,33%	10,83%	11,45%	12,03%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	8,00	5,00	13,00	11,00	17,00	19,00
	%	6,20%	3,97%	9,03%	9,17%	12,98%	14,29%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Nyilvántartott álláskereső korcsoportok szerint

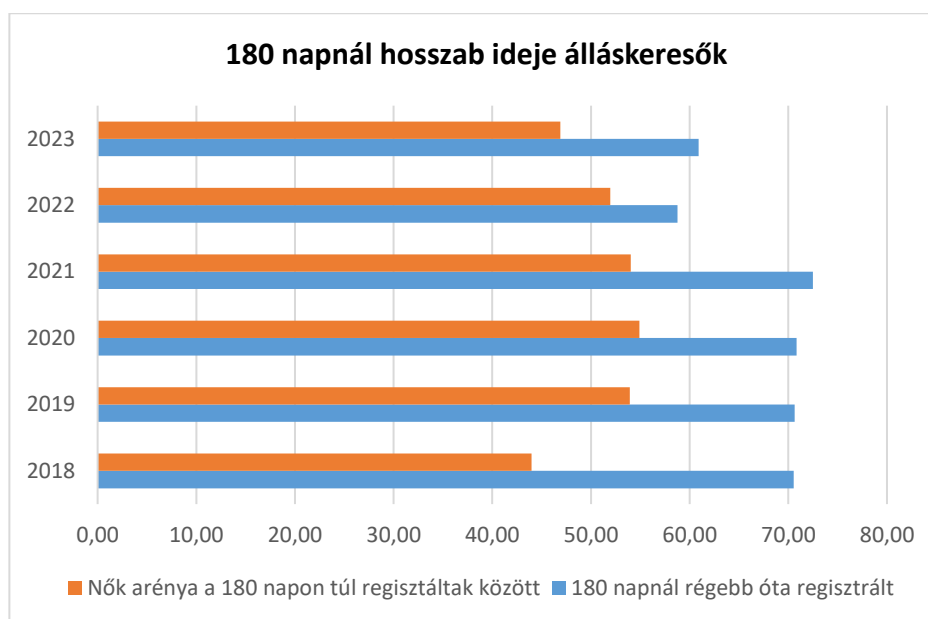

- 20 éves, vagy az alatti (TS 037)
- 21-25 év (TS 038)
- 26-30 év (TS 039)
- 31-35 év (TS 040)
- 36-40 év (TS 041)
- 41-45 év (TS 042)
- 46-50 év (TS 043)
- 51-55 év (TS 044)
- 56-60 év (TS 045)
- 61 éves, vagy afeletti (TS 046)

Országosan jellemző a 61 éven felüliek problémája: nehezen jutnak álláshoz, sokszor alulképzettebbek, mint más korosztályok, szerzett tudásuk pedig általánosan elavult, és kevesen követték közülük a számítás technikai robbanást. Csökkenő az elmúlt években a tartós munkanélküliek százaléka.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	70,54	43,96
2019	70,63	53,93
2020	70,83	54,90
2021	72,50	54,02
2022	58,78	51,95
2023	60,90	46,91

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

Korábbi vizsgálatokból is tudjuk, és ez a tendencia azóta is tart, hogy a településen a magasabban iskolázottak elköltözése és az alacsony iskolai végzettségű – főként cigány – családok letelepülése következtében jelentősen romlottak a lakosság iskolázottsági mutatói a gazdasági átalakulás során. Irreálisan magasnak tűnik a még mindig nyolc általánossal sem rendelkezők aránya, de valóságosabb képet kapunk akkor, ha leszámítjuk a nyugdíjasokat, akik a kornak megfelelő 6 elemi végeztek, továbbá az általános iskolai tanulmányaikat jelenleg folytató diákokat. Mindezek ellenére az aktív korú lakosság 3%-a nem fejezte be a nyolc általános iskolát. Ezek zömében munkanélküliek, illetve háztartásbeli személyek. Ez a tendencia általános e térség falvaiban.

A legnagyobb arányú a nyolc általánossal rendelkezők csoportja. Ez a lakosság közel felét jelenti. Itt szintén meghatározó a nyugdíjasok magas részaránya. Leszámítva a nyugdíjasokat és a tanulmányaikat folytató diákokat, a fennmaradó aktív korú lakosság 25%-a rendelkezik általános iskolai végzettséggel.

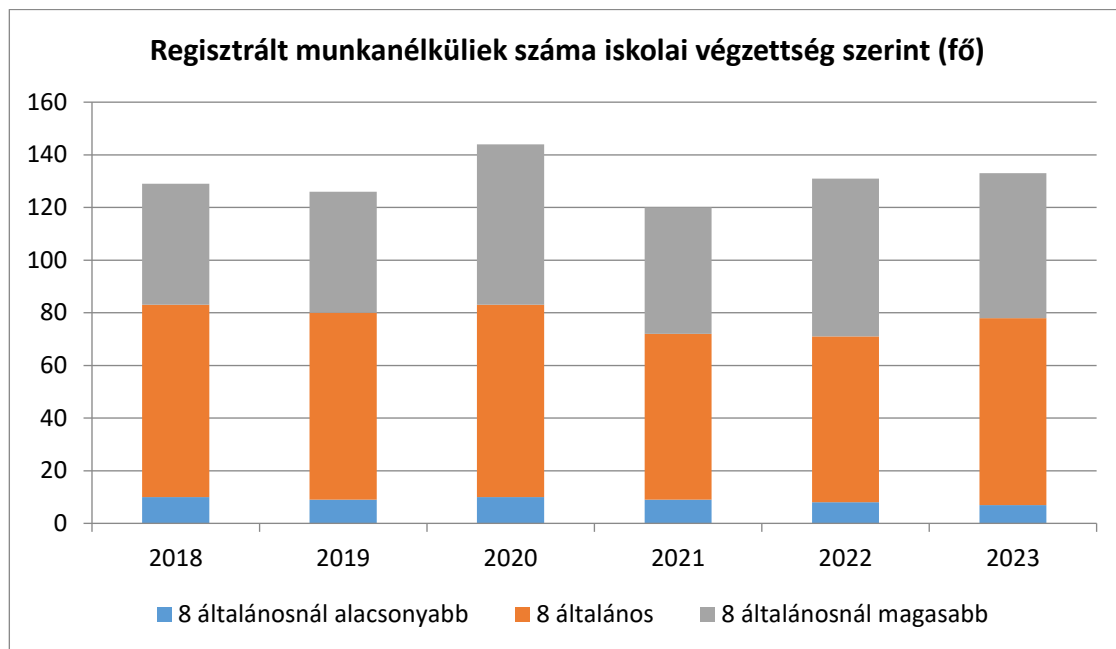
A középfokú végzettségűek körében a szakmunkásképzőt végzetek dominálnak. A nyugdíjasok részaránya az iskolai fokozatok emelkedésével csökken, náluk az elemi iskola a legjellemzőbb. Az aktív korúak körében a szakmunkásképzőt végzetek aránya a legmagasabb.

A nyilvántartott álláskeresők közül nagyon nagy arányt képviselnek a szakmával nem rendelkezők!

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosanál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosanál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	129	10	7,75%	73	56,59%	46	35,66%
2019	126	9	7,14%	71	56,35%	46	36,51%

2020	144	10	6,94%	73	50,69%	61	42,36%
2021	120	9	7,50%	63	52,50%	48	40,00%
2022	131	8	6,11%	63	48,09%	60	45,80%
2023	133	7	5,26%	71	53,38%	55	41,35%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

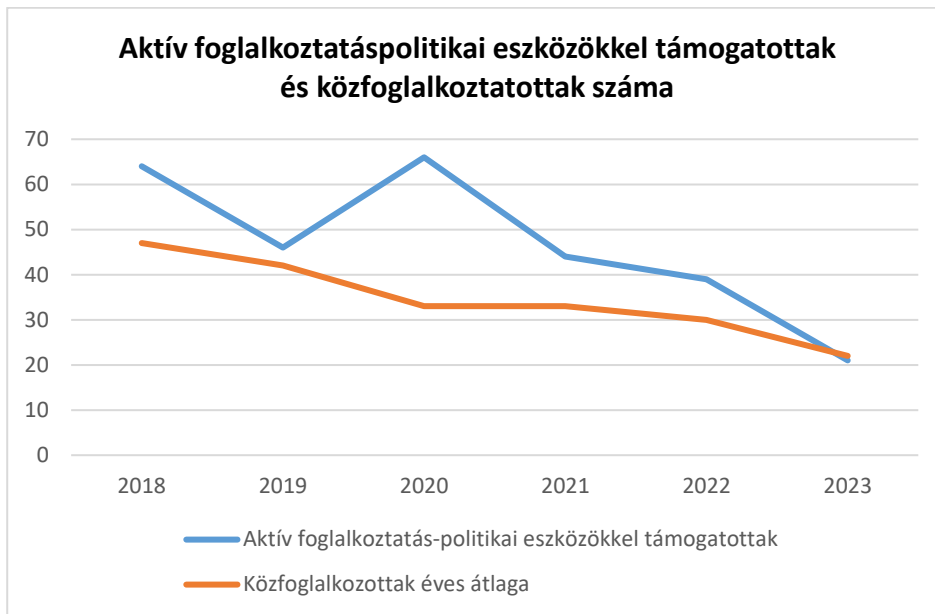
- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A település önkormányzata minden évben alkalmaz közmunkásokat településszépítési, közterület karbantartási feladatok ellátására. Belvízelvezetés keretében a falu árkaiknak tisztítása történik. A közmunka lehetőséget jelent az aktív korúak ellátásban részesülők számára értékes, termelő tevékenységre, és a segélytől magasabb összegű rendszeres jövedelemre. Az önkormányzat igyekszik minden segélyben részesülőt legalább 2-4 hónapos időtartamban foglalkoztatni, vannak „állandó” – a projektek teljes időtartamában alkalmazott – megbízható személyek is.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2018	64	47
2019	46	42
2020	66	33
2021	44	33

2022	39	30
2023	21	22

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

Jellemző a településen az elmúlt 5 évre vonatkozóan a működő foglalkoztatási programok hiánya. Az elmúlt 5 évben mindössze 1 volt, a közfoglalkoztatási program.

Néhány évvel ezelőtt még jelentősen nagyobb volt a regisztrált vállalkozások száma a településen. Sokuk kényszerből lett vállalkozó, például a mezőgazdaságban dolgozva.

A kiskereskedelmi üzletek száma pár éve még meglehetősen magas volt, de állandó konkurenciát jelentve egymásnak, egy részük kénytelen volt bezárni. Munkanélküliséget nem csökkentenek számottevően, mivel általában az üzletek állandó gárdával dolgoznak.

Kihaszíratlanság miatt megszüntették a vasúti közlekedést a térségben. Azonban ez azért nem jelent nagy hátrányt, mert forgalmas útvonalak csomópontjában helyezkedik el a település, és így rendkívül jó a busz közlekedés. 30-32 járatpár közlekedik a közeli városhoz, melyek 10-15 perc alatt beérnek.

Egyetlen, de fontos problémája a busz közlekedésnek, hogy este 8 óra után nincsen Nagyharsányba vissza busz, ez az autóval nem rendelkező hátrányos helyzetű családoknak gond a 2, ill. 3 műszak beosztású 8 órás munkahelyek betöltésében Siklóson, vagy tőle távolabb, pl. a megyeszékhelyen.

A megyeszékhelyre oda 7, vissza 3 járat jön, de átszállással kb. 15 járatpárral elérhető kb. 1 óra alatt. Itt is az esti visszaút a probléma.

A fővárosba 6 járatpár jár, nagy része átszállással, 4-5 óra az utazási idő.

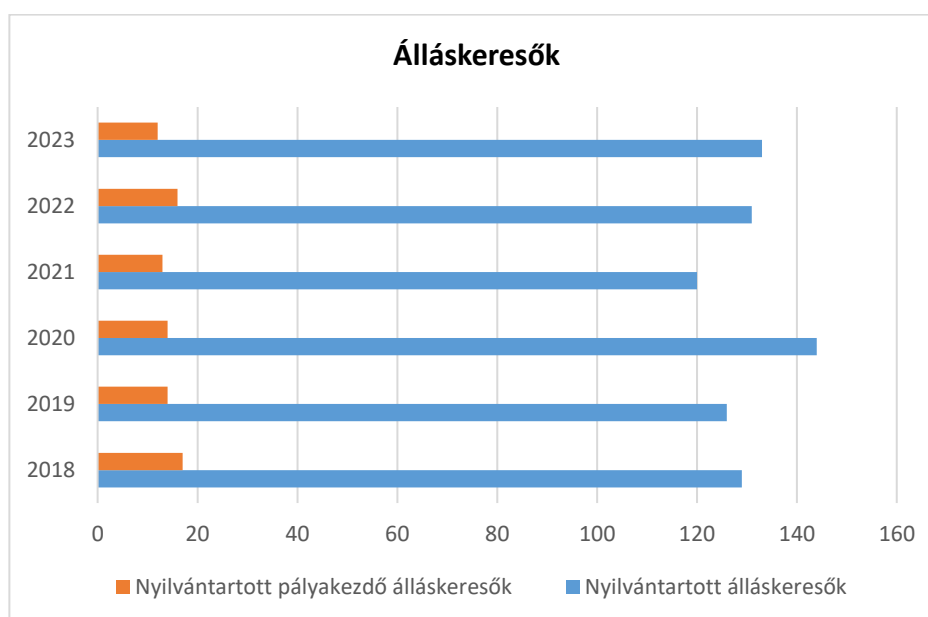
- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

Helyben nem történt ilyen, a Baranya Vármegyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ Siklósi Kirendeltségén folyik tanácsadás, pontos létszámadatokat nem sikerült megszerezniük.

A nyilvántartott álláskeresők száma 2018 és 2023 között minimális számbeli eltéréseket mutat, összességében stagnálás figyelhető meg. A nyilvántartott pályakezdők számaiban csökkenés figyelhető meg.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2018	129	17
2019	126	14
2020	144	14
2021	120	13
2022	131	16
2023	133	12

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Helyben nem történt ilyen, a Baranya Vármegyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ Siklói Kirendeltségén történik tanácsadás, valamint Országos Közfoglalkoztatási Program, pontos létszámadatokat nem sikerült megszerezni.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

A nagyarányú roma bevándorlással – amelynek hulláma a hetvenes évek elején érte el a csúcspontot – sok halmozottan hátrányos helyzetű család telepedett le a faluban.

A népességszám kiugró növekedése figyelhető meg a hetvenes évek feléig. A háttérben a Nagyharsány - Beremend között 1968-ban kezdődő cementgyár építése húzódik. A munkálatok számos más iparág fellendülését és létrehozását eredményezték e térségben (kőbánya, vasútépítés, ÉPFU), amely óriási szívóerővel rendelkezett a vidéki munkavállalók számára, akik családjukkal a faluban telepedtek le.

Ez a folyamat a nyolcvanas években fejeződött be, és feleslegessé vált a sok munkaerő. Az 1990-es évek végén a falut sem kímélte az országszerte jellemző leépítési hullám.

A 2000-es évekre jellemzővé vált a munkanélküliség nagyfokú növekedése, melynek oka a BCM tulajdonosi váltása, a környező termelőszövetkezetek és az ÉPFU megszűnése, a kőbánya átszervezése. Ezen gazdasági változások azért nem növelték nagyobb mértékben a kivándorlási arányt, mert a környékben mindenütt csökkentek a munkavállalási lehetőségek.

A településre betelepülők többsége alacsony iskolai végzettségű roma lakosság, akik tovább növelték a munkanélküliek számát. A falu szerkezete így lényeges változáson ment át, amely kihatással van a település gazdasági-szociális és oktatási arculatára is.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Az önkormányzati foglalkoztatás területén a hátrányos megkülönböztetés nem tapasztalható, sőt leginkább a legrászorultabbakat köteles alkalmazni (közfoglalkoztatásban) az önkormányzat.

Hátrányos megkülönböztetésről a foglalkoztatás területén nincs adat. De a nyílt munkaerő-piacon történő alkalmazás során érvényesül a hátrányos megkülönböztetés, itt főként a munkahely-lakóhely közötti távolság (közlekedési nehézségek, közlekedési költségek), az alacsony iskolai végzettség, a pályakezdők munkatapasztalat-hiánya a meghatározó akadály a munkahely létesítésekor.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

Az önkormányzat a Munkaügyi Központtal, Foglalkoztatási Osztállyal együttműködve figyeli a kiírt pályázati lehetőségeket, melyek a digitális ismeretek megszerzésére és hozzáféréseire irányul.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A Szt. 25. §-a és 47. §-a alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzügyi és természetbeni ellátási formák adhatók:

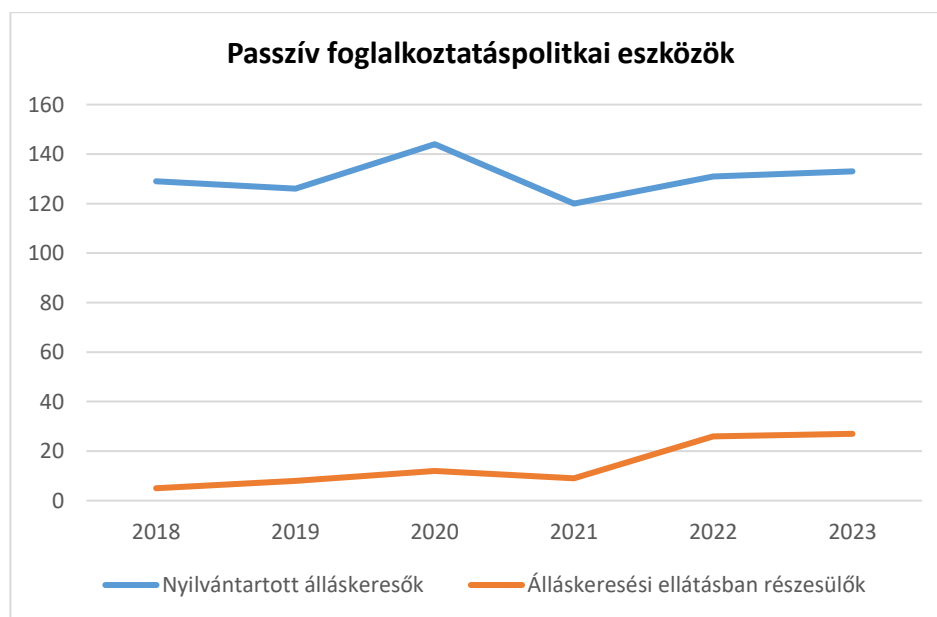
- Pénzügyi ellátások: időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély, ápolási díj, lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély.
- Egyes szociális rászorultságtól függő pénzügyi ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók, így lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély, rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás.
- Természetbeni ellátás továbbá a köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, adósságkezelési-szolgáltatás.

Az álláskeresői segélyben részesülők aránya a nyilvántartott álláskeresők számához képest – az adott 6 évet vizsgálva - 5,5 % körüli átlagértéken mozgott. A nyilvántartott álláskeresők száma stagnál.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	129	13,65%	5	3,88%
2019	126	14,08%	8	6,35%
2020	144	16,02%	12	8,33%
2021	120	13,92%	9	7,50%
2022	131	15,01%	26	19,85%
2023	133	15,63%	27	20,30%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

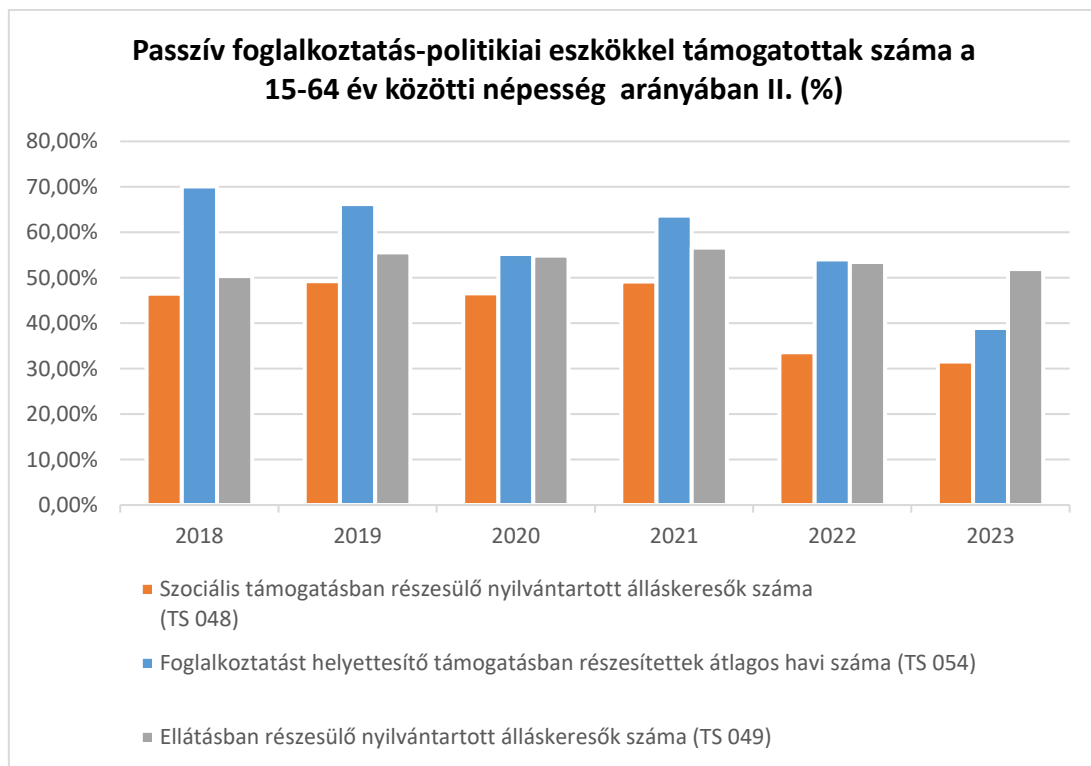
2020. évben volt a rendszeres szociális segélyben részesülők legmagasabb részvételi arányszáma, valószínűsíthetően a világvárodnak köszönhetően, az eltelt időszakban csökkenés figyelhető meg.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában

2018	60	46,51%	90	70,12%	65	50,39%
2019	62	49,21%	83	66,20%	70	55,56%
2020	67	46,53%	80	55,21%	79	54,86%
2021	59	49,17%	76	63,68%	68	56,67%
2022	44	33,59%	71	54,04%	70	53,44%
2023	42	31,58%	52	38,93%	69	51,88%

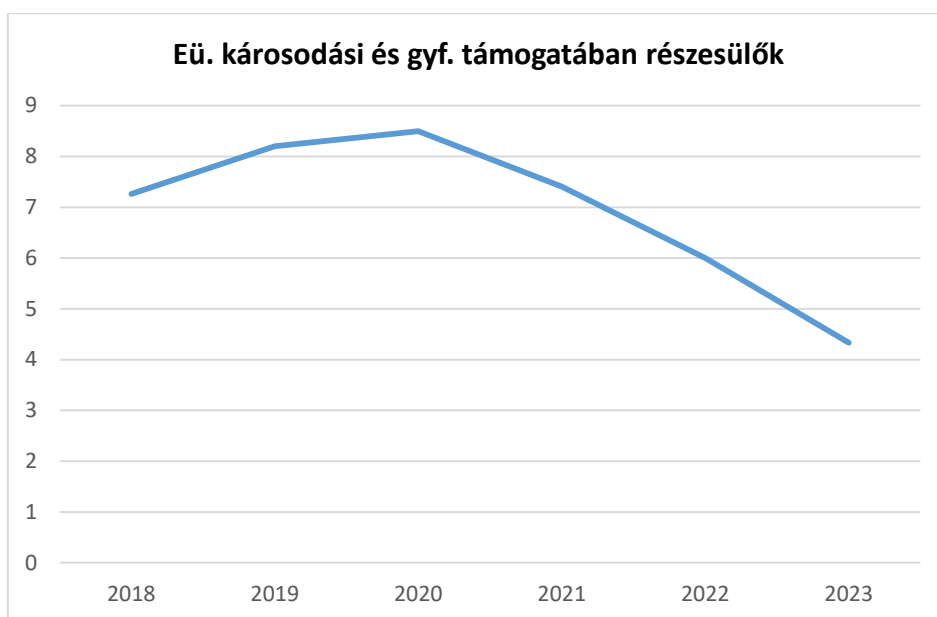
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2018	7
2019	8
2020	9
2021	7
2022	6
2023	4

Forrás: TeIR, KSH

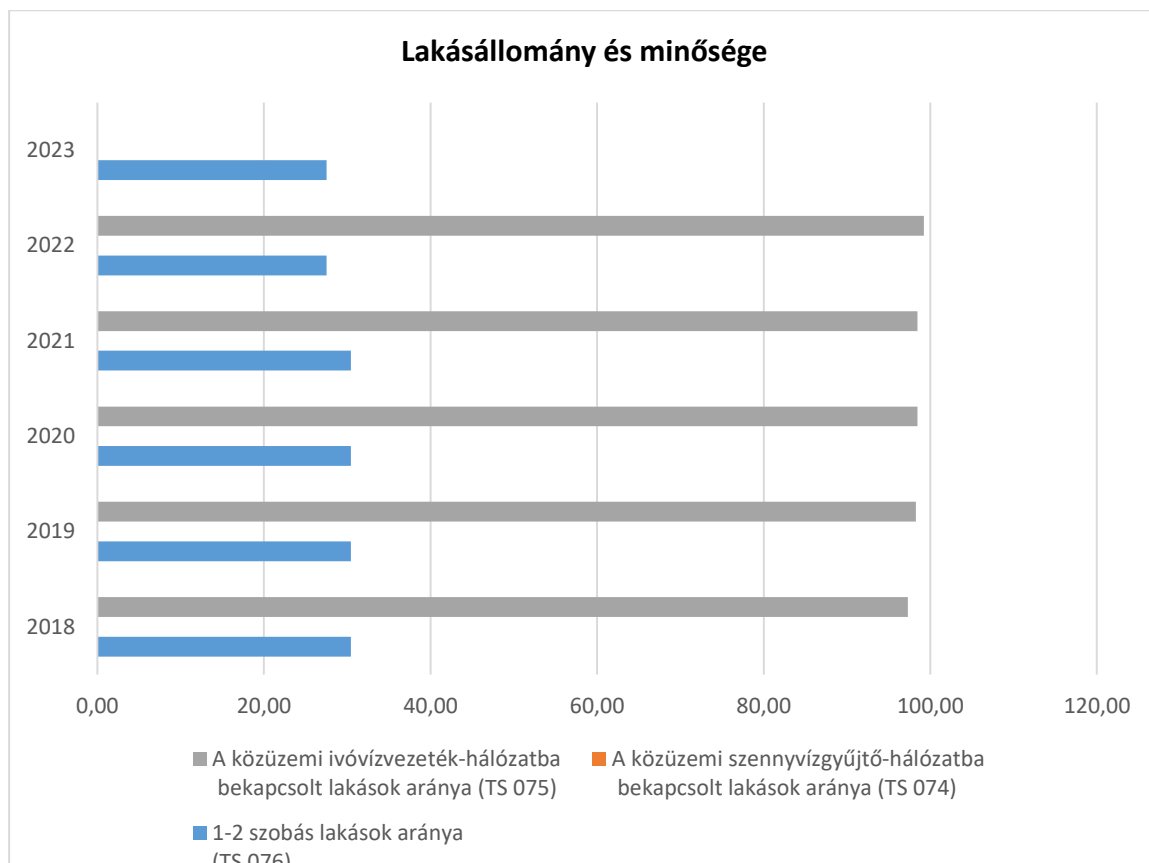

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2018	516	0	0,00	30,43	0,00	97,29
2019	516	0	0,00	30,43	0,00	98,26
2020	516	0	0,00	30,43	0,00	98,45
2021	516	0	0,00	30,43	0,00	98,45
2022	516	0	0,00	27,52	0,00	99,22
2023	516	0	0,00	27,52	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

Bérlakások a településen 2017-2018. évben eladásra kerültek, elsősorban a benn lakóknak, mivel állaguk leromlott, és felújításuk költsége aránytalanul magas lett volna. Jelenleg a településünkön bérlakás, szociális lakásállomány nincs.

b) szociális lakhatás

Szociális lakhatásra alkalmas ingatlanal Nagyharsány nem rendelkezik. Nagy szükség lenne a településen olyan olcsó bérlakásokra, ahová krízishelyzetbe került családok tudnának átmenetileg, vagy hosszabb időre költözni.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanokról az önkormányzat nem tud. A településen hajléktalan hosszabb ideje nem él.

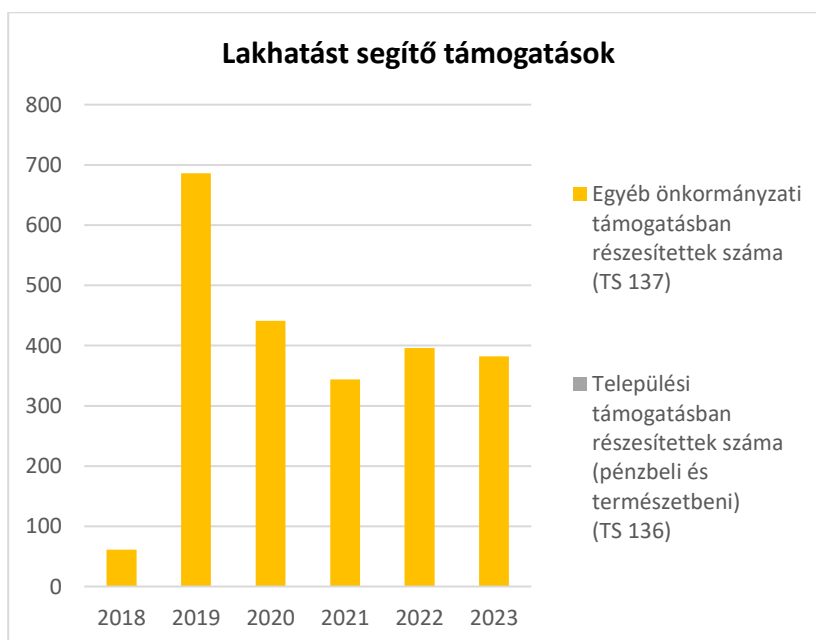
Az önkormányzat szociális bizottsága több esetben foglalkozott a lakhatási helyzetekkel az elmúlt években. Míg az előző választási ciklusokban, a Kolóniában több lakhatásra alkalmatlan pinceházat kivásároltak a tulajdonostól, ezeket lebontották azonnal, nehogy mások költözzenek a helyükre. Így a pincesor legfelső bányához közeli sora lassan megszűnt, növelve a teret a kőbánya és a lakóházak között. Ezeket a területeket az önkormányzat parkosította. Így nagyon sok lakhatásra csak minimális feltételeket biztosító épület megszűnt. Volt közöttük számos olyan is, melynek hátsó fala a partoldalba épült be, és szobáját a földbe vajták.

e) lakhatást segítő támogatások

A lakásfenntartási támogatás 2016. évtől kezdve a települési támogatás részeként vehető igénybe. Az egyéb önkormányzati támogatásokban részesítettek arányszáma hullámzó. A 2019- év kiemelkedő száma a világiárvány következményeként tudható be.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2018	n.a.	61
2019	n.a.	686
2020	n.a.	441
2021	n.a.	344
2022	n.a.	396
2023	n.a.	382

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

A mindennapi életben szerzett tapasztalatok azt bizonyítják, hogy nálunk is nagy probléma az eladósodottság. Ezen családok nagy többsége ma is lakásában él, melyen tekintélyes tartozást halmozott fel, különböző jogi, pénzügyi lehetőségekben bíznak.

- g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Külterülete Nagyharsányban 1 helyen van, egy a településtől távolabb eső vasútállomáson. Itt korábban is csak kb. 10 fő lakott, ők a leépítések előtt vasúti dolgozók voltak, azóta elveszítve a vasútnál munkahelyüket páran visszaköltöztek a faluba. Ezek közművesített épületek. A közösségi közlekedés nagyon jól szervezett a településen, viszonylag könnyen elérhető a 4 buszmegálló. Villamos hálózattal a település ellátott mindenhol megoldottan, ebből a szolgáltatásból azok estek ki, akik nem tudták fizetni a számlájukat. Közülük sokaknak ún. „feltöltős” óra került felszerelésre, erre kapják ők a lakásfenntartási támogatásuknak megfelelő összeget feltöltés formájában. Gáz hálózat is kiépítésre került pár éve, akkor a csatlakozást támogatta az önkormányzat a lakosoknak. Azóta hogy a gáz ára versenyképes más tüzelőkkel, a csatlakozott családok főleg azzal fűtenek, de a szegényebb családok ma is elsősorban fával. Sok család igényelt télen fűtéstámogatást. Szennyvíz hálózat a településen nincs, most tervezi az önkormányzat. Szemétszállítás hetente egyszer, rendszeresen megoldott, mégis évek óta folyik a küzdelem a település körül illegálisan szemetet lerakók és az önkormányzat között. A településen telefon, kábel-tv, internet biztosított. Még régebben szokás volt a településen egy-egy pinceépületbe beköltözni, mára ezeket is ellátták villanyal, van víz hozzáférésük bevezetve, vagy egy-egy ház esetében közeli közkútról. A bentlakók gondoskodtak a fűthetőségről.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Telep, szegregátum Nagyharsányban nincs. A Kolóniában sok pinceházat megvettek borászok, a lakóépületek között kisebb-nagyobb borászatok működnek, kulturált környezetet teremtve a korábbi lelakott pincék helyén.

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);
- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;
- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

A településünkön nincsen szegregált lakókörnyezet.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvényt, mely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

- a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A település és a csatolt falvak, Kisharsány, Nagytótfalu, két háziiorvosi körzetre van osztva. Dr. Rostás Beáta házi orvos rendel vidéken, és zömében ő látja el a gyermekeket. Gyermekeorvos a településen 2011 novembere óta Mozgó Szakorvosi Szolgálat keretében működik. Szórványosan eljárnak Nagyharsányból többen más, főleg siklói és villányi házi orvosokhoz, siklói gyermekeorvosokhoz, de gyermekekkel Pécsre, és más településekre is. Létszámuk az összlakosság számához képest elég jelentős, ezekről a személyekről nincs pontos adat. Összetételükben nem az anyagi helyzet dominál, hanem személyes szimpátia. Ugyanígy, a mi házi orvosainkhoz is járnak más településekről. Ügyeleti ellátás Siklóson megoldott a felnőtt és a gyermek lakosság számára is. Akinek nincs lehetősége bemenni például éjszaka, ahhoz kijön az ügyelet orvos.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekeorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2018	2	0	0	1	72	7,52
2019	2	0	0	1	74	7,47
2020	2	0	0	1	60	6,15
2021	1	0	0	1	57	5,24
2022	1	0	0	1	59	3,82
2023	1	0	0	1	48	4,71

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

A közgyógyellátásról szóló adat szintén az egészségügyi ellátás egyik fontos mutatója, amely esélyegyenlőségi szempontból jelentős. A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére - egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához - az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás.

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó [a közeli hozzátartozók meghatározásáról ld. a Ptk. 685. § b) pontját], ha állandó és tartós gondozásra szoruló, súlyosan fogyatékos (életkorra tekintet nélkül), vagy tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A településünkön működik fogorvos, pár éve új rendelőbe költözött, mely a kor igényeinek megfelelőbb, egyben akadálymentesített is. Heti 3 napon délelőtt és két napon délután rendel, így mindenki számára elérhető.

Védőnői szolgálat szintén helyben van, 1 védőnői körzethez tartozik Nagyharsány, Nagytótfalu, Kisharsány. A koragyermekkor kötelező szűrővizsgálatokra a szülők elviszik gyermekeiket, mind a védőnői, mind az orvosi szűrésre.

Általános orvosi szűrővizsgálatokra mind a háziorvosi rendelésen, mind az évente 1-2 alkalommal megrendezett egészségnapon van lehetőség, bár probléma, hogy a lakosság ilyen programokra nehezen mozdítható meg.

Szakrendelések a közeli városban Siklóson nagyszámban elérhetőek, vagy a megyeszékhelyen, ill. a kórházi átszervezésekkel sok szempontból Mohácsra kerültünk, ami a lakosság zömének kedvezőtlenebb, mert kevesebb buszjárat közlekedik Mohácsra, mint Pécsre, kicsit messzebb is van, sokat kell várakozni a visszafelé jövő buszra.

Iskolaorvosi ellátást Dr. Rostás Beáta háziorvosunk végzi, a kötelező, két évente előírt szűrések megtörténnek. Az iskolavédőnői munka a területet ellátó védőnő feladata.

Az alacsonyabb iskolázottsági szint alacsonyabb egészség kultúrát, egészség tudatot is jelent, nehezebben vonhatók be az emberek lakossági szűrőprogramokba egészségneveléssel kapcsolatos programokba. Általános nézet, hogy a bajról jobb nem tudni.

A szociális- egészségügyi ellátás területén a cigányság körében a negatív tényezők megsokszorozódnak. A cigányság egészségi állapota az országos átlagnál kedvezőtlenebb, átlagéletkoruk jelentősen alacsonyabb.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A felnőtt lakosság számára mozgásszervi rehabilitációs osztály a siklósi kórházban működik, ide lehetőségük van az érintetteknek befeküdni is, egy hónapig ellátásuk ingyenes. Rehabilitáció még a közelünkben Harkányban történik.

Gyermekek fejlesztő foglalkozásaira nagyrészt már Siklóson, a súlyosabban érintetteknek Pécsen van lehetőségük. Egyre újabb és újabb területek fejlesztéseit tudja megoldani Siklóson a Pedagógiai Szakszolgálat.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Önkormányzati étkeztetésben közel 90 fő vesz részt, részükre hét közben mindennap megoldott az egyszeri meleg étel biztosítása, ami az iskolát ellátó konyhán történik. Ez a záloga a minőségi ételmezésnek, hisz a gyermekétkeztetésre szigorú ajánlások vonatkoznak.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A településen a lakosság zöme által látogatott sport program kevés van, bár működik Szársomlyó Sportegyesület lovas és labdarúgó szakosztállyal, de csak kevés embert érint.

Motoros akadálypálya a volt szeméttelep befedésével került kialakításra, majd megszüntették, most motorozni vágyó fiatalok újra kezdik alakítani az akadálypályát.

A lovas szakosztályt ma már a kisharsányiak teszik ki, a focit kedvelő és művelni akarók pedig eljárnak sajnos a településről máshová edzeni, az „öregfiúk” is, és a gyermekek is.

A fogathajtó verseny az Ördögkatlan Fesztivál programjaiba épült be.

Önszerveződéssel néhányan eljárnak az iskola sportszarnokába tornázni, focizni, heti 1-3 alkalommal, azonban nagyon kisszámú a részvétel ezeken a lehetőségeken. Rendszeres mozgásos tevékenységekre nehéz megmozdítani a település lakóit.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Személyes gondoskodáshoz való hozzáférés a településen biztosított, mind a Beremendi Alapszolgálati Központ, mind a baptista felekezet szervezésében van lehetőség a rászorulóknak napi segítségére, ápolására. Ez megnyugtató megoldást jelent az időseknek, akikre mindennap „rányítja” valaki az ajtót, segít ügyes-bajos dolgaiban, ebédet visz ki, valamint munkalehetőséget teremt a benne dolgozóknak.

g) drogprevenációs szolgáltatások;

A Baranya Vármegyei Rendőr-főkapitányság által szervezett bűnmegelőzési tanácsadások keretében nyílik lehetőség a drogprevenációval kapcsolatos előadások megtartására. A település ezeket a lehetőségeket folyamatosan figyelemmel kíséri.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Mindenki egyenlő bánásmódban részesül. Esélyegyenlőségi bírósághoz fordulókról nincs információ. Sérti valamilyen szinten az esélyegyenlőséget az akadálymentesítés hiánya a közintézmények egy részénél, de ennek megoldása már tervezés alatt van, addig pedig egyéni módon oldják meg a szolgáltatások igénybevételekor a felmerülő problémákat, jószándékkal, segítőkészséggel.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A település népkonyhával nem rendelkezik, így ez a táblázat Nagyharsány község esetében nem releváns.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.
2022	n.a.
2023	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

Ide sorolható a Nyugdíjas klub működése rendszeres találkozóikkal, programjaikkal, melyet az önkormányzat támogat.

Pár éve a néptáncosaink is létrehoztak egy külön egyesületet, Szársomlyó Nép-táncz néven, szorgalmas munkával bővítik repertoárjukat és viszik a hírét Nagyharsáynak, ahol fellépnek. Összetartó közösség kovácsolódott belőlük az évek során, összehozva a különböző generációkat. Fellépnek ünnepélyeinken, ők szervezik a szüreti felvonulást és a bált utána.

Az Együtt Nagyharsányért Egyesület 2012. február 12-én alakult 12 alapító taggal. Szervezetünk feladatának tartja a helyi értékeink megőrzését, ápolását, a rászorulókat támogatását, szabadidő szervezését, a falusi közelet élénkítését, a nagyharsányi emberek összefogását. Fennállásunk óta igyekeztünk minden szociális és gazdasági lehetőséget megragadni, ezáltal is élhetőbbé, vonzóbbá tenni településünket. Korábbi pályázatunk eredményeképpen a falu kapott egy kisbuszt, illetve sikerült az IKSZT épületét felújítani.

Az elmúlt 6 évben nagyon sok energiát fektetünk abba, hogy olyan kulturális és szabadidős programokat szervezzünk, melynek során az itt élő emberek közelebb kerülnek egymáshoz és minden korosztály megtalálja a kedvére valót.

Bolondok napja, Retró nap, kerékpár túra, társadalmi munka, Halloween, vetélkedők, adventi vásár.

Kapcsolódunk más egyesületek, intézmények munkájához is.

Egyesületünk az Ördögkatlan fesztivál ideje alatt, sátorhely értékesítéssel segíti az Ördögkatlan Egyesület munkáját.

A közösségi élet egyik fóruma a közmeghallgatás, lakossági fórumok, melyre a téma érdekességétől, érintettségüktől függően nagyon változatos létszámban jönnek el az emberek.

Immár hagyománnyá vált az Ördögkatlan Fesztivál, az általában 5 napos programsorával, mely a legváltozatosabb kulturális lehetőségeket kínálja a színházi előadásoktól az alternatív zenei

programokon át a művészet minden féle ágában. A település lakói a széles körű programokra kedvezményes árú bérlettel léphetnek be az 5 nap folyamán, az 5 település több helyszínére.

Ezekon felül falunapokat nagyobb ünnepek alkalmával szervez az önkormányzat: május 1, augusztus 20, felnőtt és gyermek programokkal, melyeken a részvétel ingyenes.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2021)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
n.a.	nem	194	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;
Etnikai konfliktusok a mindennapi élet során nem fordulnak elő.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Adományozás eddig főleg magánszemélyek között önkéntesen történt. De jellemző példa az is, hogy az adományozni szándékozók megtalálják a Vöröskereszt helyi munkatársát, a védőnői szolgálatot elsősorban ruha-, játékadományaikkal, itt bejártott módja van a gyűjtésnek, szétosztásának. Az Együtt Nagyharsányért Egyesület is oszt ruhaneműt számos programon. Az Egyesület tagjai, külső támogatói önkéntes munkát végeznek, de a település rendezvényein segítők is önkéntes munkával vesznek részt.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

A település Roma Nemzetiségi önkormányzattal rendelkezik, a nemzetiséghez tartozóknak folyamatosan a nemzetiségi önkormányzat szervez különböző kulturális programokat.

e) helyi lakossági önszerveződések.

Helyi lakosság általi önszerveződések a településen nem jöttek létre.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Korábban nem, de ebben a választási ciklusban már működik a településen a Nagyharsányi Roma Nemzetiségi Önkormányzat, mely nagyban segíti a kisebbségben élők önszerveződését, közösségi életének színesebbé tételét, a segítségnyújtás, szolidaritás megnyilvánulásának újabb lehetőségeit, kapcsolatrendszerek alakulását, identitástudat erősítését.

A kultúra és közművelődés területén a cigány kultúrkör megőrzéséről kell egyidejűleg gondoskodni, mely nem egyszerű feladat, hiszen a cigány kultúrának kevés az írásbelisége, a cigányság nem rendelkezik anyaországgal. A meglévő cigány közösségek az utolsó olyan csoportok a magyar társadalomban, amelyek kultúrájuk megőrzésének zálogai.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas a tartósan munkanélküliek aránya	Tartós munkanélküliség arányának csökkentése
Nagyarányú képzetlen munkaerő	Alacsony iskolázottságú munkanélküliek képzése Csak alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezők szakmához juttatása
Kevés helyben lévő munkalehetőség	Munkahelyteremtés a település turisztikai adottságainak kihasználásával

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Érdemes itt újra áttekinteni a település demográfiai megoszlását. A férfiak és nők aránya a településen közel azonos értéket mutat. A korcsoport szerinti bontás alapján a 0-14 éves korú gyermekek száma többszörösen meghaladja a 15-17 éves korú gyermekekét.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	701	743	1444	48,55%	51,45%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			38	2,63%	

0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	109	111	220	7,55%	7,69%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	15	30	45	1,04%	2,08%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az öregedési index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző: amennyiben 100 alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. Az öregedési index értéke az elmúlt években nem, illetve kis mértékben csökkent 100 százalék alá.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	241	213	113,15%
2019	252	215	117,21%
2020	249	209	119,14%
2021	241	220	109,55%
2022	248	241	102,90%
2023	241	244	98,77%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A veszélyeztetett és a védelembe vett kiskorúak számát a település jegyzője tartja nyilván.

A gyámhatóság védelembe veszi a gyermeket, ha a szülő vagy törvényes képviselő az alapellátások önkéntes igénybevételével a gyermek veszélyeztetettségét megszüntetni nem tudja, de segítséggel a gyermek fejlődése, nevelése a családban biztosítható.

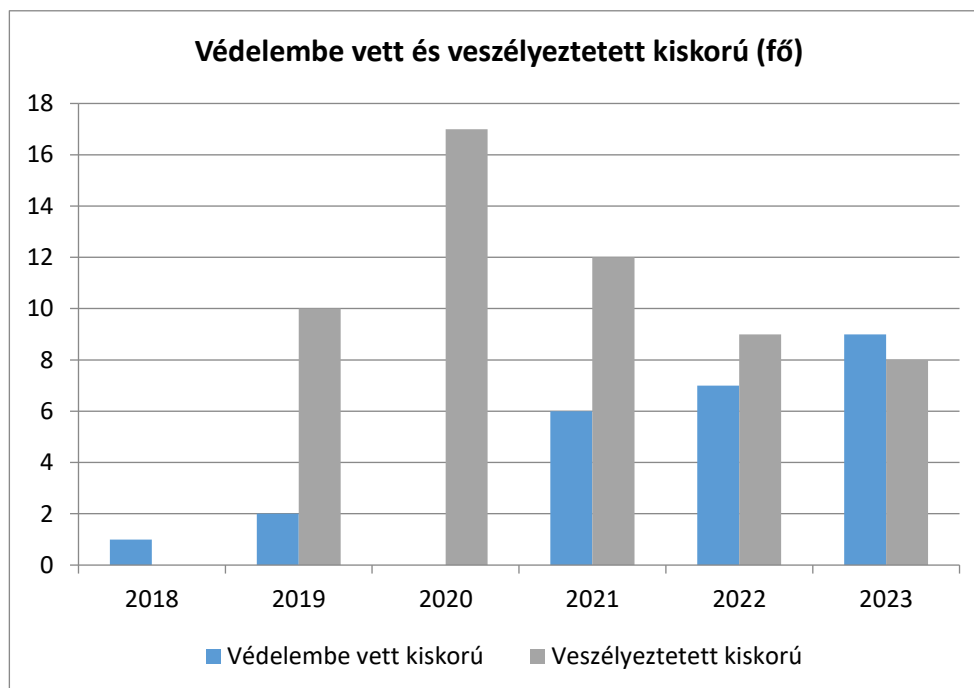
Szintén védelembe veheti - a gyermekjóléti szolgálat javaslatának figyelembevételével - továbbá a szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértést elkövetett fiatakorút, vagy a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket, vagy a rendőrség, az ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiatakorút.

A veszélyeztetett gyermek definíciója alatt olyan - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapotot ért a rendelet, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A gyermekvédelemben érintett szakemberek gyakran eltérően értelmezik a veszélyeztetettség fogalmát és a mértékét is.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2018	1	n.a.
2019	2	10
2020	0	17
2021	6	12
2022	7	9
2023	9	8

Forrás: TeIR, KSH Tstar

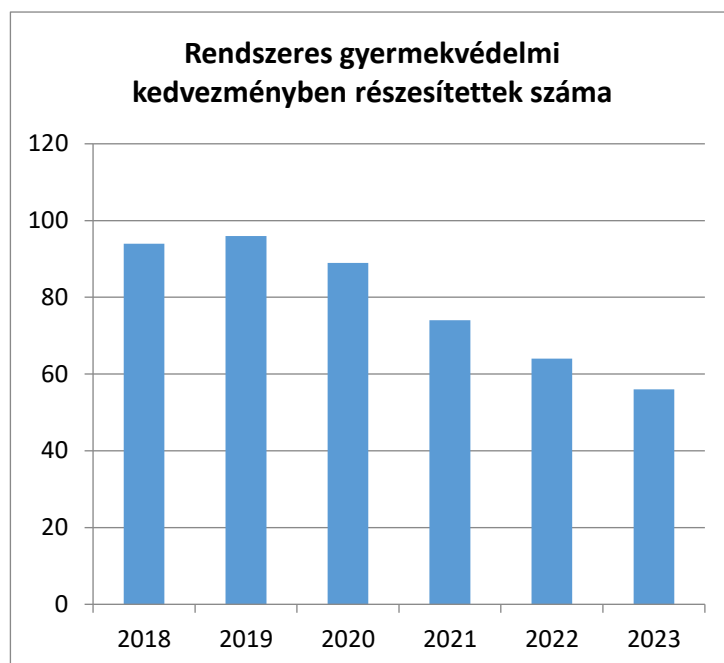
b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a nyugdíjminimumhoz viszonyított egy főre eső havi jövedelem összege és a vagyoni helyzet függvényében állapítják meg, míg a kiegészítő illetve a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban akkor részesítheti a családot az önkormányzat, illetve az illetékes jegyző, amennyiben a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény célja a szociális alapon rászoruló kiskorúak, vagy közoktatási intézményben tanuló nagykorúak anyagi támogatása. Ennek formája: a) gyermekétkeztetés normatív kedvezmény b) pénzügyi támogatás (évente két alkalommal: augusztus és november hónapban, feltéve, hogy a kedvezményre való jogosultsága tárgyév augusztus 1-én, illetve november 1-én fennáll c) külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmény.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2018	94
2019	96
2020	89
2021	74
2022	64
2023	56

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

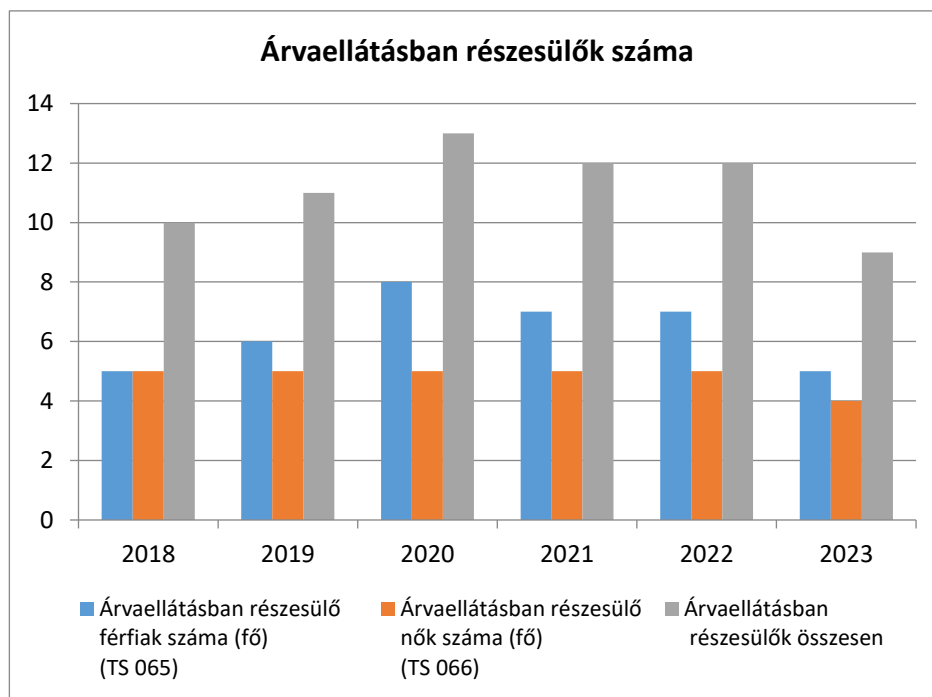

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Az árvaellátásban részesülők aránya a településen alacsony, szinte állandó.

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2018	5	5	10
2019	6	5	11
2020	8	5	13
2021	7	5	12
2022	7	5	12
2023	5	4	9

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Az ingyenes vagy a kedvezményes támogatások köre kiszélesedett az elmúlt években. A támogatások zöme a rendszeres gyermekvédelmi támogatások jogosultságához kötődik.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Településünkön csak magyar állampolgársággal rendelkezők élnek.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

A leírásnak megfelelő család nem él a településen.

4.2 Szegregált, teletszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Szegregátum a településen nincs.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A településen dolgozó védőnő látja el még Kisharsányt és Nagytótfalut. Hozzá tartozik az iskolavédőnői ellátása az iskola hozzávetőlegesen 150 gyermekének.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2018	1	n.a.	-
2019	1	n.a.	-
2020	1	n.a.	-
2021	1	n.a.	-
2022	1	n.a.	-
2023	1	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A településen külön gyermekorvos nincs, a háziorvosi ellátás keretében történik a gyermekek és felnőttek ellátása is.

MSZSZ keretében jár a körzet településein havonta egyszer gyermekorvos.

A legközelebbi szakorvosi ellátás Siklós városában van, mely közösségi közlekedéssel jól megközelíthető.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2018	2	0	0	n.a.	n.a.
2019	2	0	0	n.a.	n.a.
2020	2	0	0	n.a.	n.a.
2021	1	0	0	n.a.	n.a.
2022	1	0	0	n.a.	n.a.
2023	1	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A gyermekek egészségügyi szűrése biztosított a védőnői hálózaton keresztül, az óvodában zajló szűrőprogramok rendszeresek, amelyeket tanácsadás egészít ki.

- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

Pár éve már a személyes gondoskodás keretében az alapszolgáltatások biztosítását a Beremendi Gyermekjóléti és Szociális Társulás fenntartása alatt működő Alapszolgáltatási Központ látja el.

A szolgáltatás elsődleges célcsoportjai: időskorúak, veszélyeztetett gyermekek, családok, mélyszegénységben élők.

A Társulás neve, székhelye: Beremendi Gyermekjóléti és Szociális Társulás.

7827 Beremend, Szabadság tér 1

A gondozói munka zömében a családok otthonában történik.

- e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

Nagyharsány község önkormányzata 2019. május 1-től mini bölcsődét működtet, összesen 14 férőhellyel.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2018	n.a.	n.a.
2019	19	n.a.
2020	19	n.a.
2021	19	n.a.
2022	19	n.a.
2023	19	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	12	12	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	14	13	0	0
2020	0	0	0	0	14	10	0	0
2021	0	0	0	0	14	12	0	0
2022	0	0	0	0	14	14	0	0

2023	0	0	0	0	14	14	0	0
------	---	---	---	---	----	----	---	---

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

f) gyermekvédelem;

A jelzőrendszer tagjainak figyelme, és a hozzájuk kapcsolódó intézményrendszer szolgálja a gyermekek felelős védelmét.

Családból intézménybe, nevelőszülőhöz történő kiemelés az elmúlt években nem történt, ha szükséges volt, sikerült családba fogadással rokonságon belül megoldani az érintett gyermekek helyzetét, számukra ez a legkedvezőbb megoldás.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Helyben igénybe vehető szolgáltatások nincsenek, a családsegítő, gyermekjóléti szolgálaton keresztül tudják elérni a bajbajutottak, ezeket a szolgáltatásokat.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Az egészségfejlesztési, sport és szabadidős programokhoz való hozzáférés mindenki számára egyformán elérhető.

Nyári táboroztatás sajnos nem megoldott.

Voltak erre kezdeményezései az iskolának, de nem elérhető minden évben.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A gyermekétkeztetés az általános iskolákban és óvodákban (Nagyharsány, Kisharsány, Siklós) megoldott, a gyermekek többsége igénybe is veszi azt. A gyerekek közül többen ingyenes étkeztetésben részesülnek, tekintettel arra, hogy rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak. Hétvégi étkeztetésre nincs igény, a családok mindegyike biztosítani tudja gyermekei számára a megfelelő étkezéshez jutást. A szünidőben több éve már működik a nyári gyermekétkeztetés. A nyári gyermekétkeztetést az önkormányzat az általa fenntartott konyhán végzi. A jogszabályi rendelkezés alapján meghatározott számú gyermek támogatására van lehetőség egyszeri meleg étel biztosításával a nyári szünidő alatt.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Nincs adat.

- k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Hátrányos megkülönböztetésről információk nincsenek a birtokunkban.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Beiskolázási segély a tanév elején az általános iskolásoknak. Nyári gyermekétkeztetés a rászorulóknak, pályázati pénzből. Bursa Hungarica ösztöndíj tíz hónapon keresztül a nappali felsőoktatásban résztvevők számára.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

Magas a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetűek aránya az összes létszámhoz viszonyítva. Az oktatási intézményünk tanulói összetételében jelentős hányadot képvisel az alacsony motiváltságú, ezért gyenge tanulmányi eredménnyel rendelkező tanuló. A halmozottan hátrányos tanulóink a közoktatási törvényben meghatározott tankötelezettségüknek eleget tesznek. Az intézmény által a számukra kínált támogatásokat igénybe veszik.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2018	52	11	21,15
2019	46	9	19,57
2020	37	2	5,41
2021	42	6	14,29
2022	45	5	11,11
2023	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2018	n.a.	85	53,46
2019	n.a.	35	22,58

2020	n.a.	48	31,17
2021	n.a.	41	27,70
2022	n.a.	25	17,99
2023	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2019	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2020	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2023	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH

Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2018	46	24
2019	44	21
2020	56	24
2021	50	19
2022	33	26
2023	37	19

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Intézményeinkről bővebben:

Nagyharsányi Óvoda:

A Nagyharsányi Óvoda 3 csoporttal működik évek óta, csak a csoportokba beíratott gyermekek száma változott az elmúlt évek folyamán. Az óvodában is érződik a születésszám csökkenés, a jelenleg beíratottak száma 42 fő.

2013-ban megkezdődött az óvoda felújítása, eredményeképpen a kor követelményeinek megfelelő, jól felszerelt, gazdaságos, fenntartható létesítmény jött létre.

Ezzel sok nevelési tevékenységet hátrányosan befolyásoló tényezőt felszámoltak:

Lett az épületnek tornaszobája, korszerűen kialakított helységek, új bútorzat, eszközök, játékok várják a gyerekeket.

A településen sok család él nehéz helyzetben, a gyermekek ingerszegény környezetből jönnek, a családok jövedelme sokszor a napi ellátási szükségletet éppen csak fedezi.

Az intézménybe Nagyharsányból járnak gyermekek, de felvételi területe a település vonzáskörzete is.

A Nagyharsányi Óvodában a kisebbségi nevelés cigány kulturális óvodai nevelés keretében, magyar nyelven valósul meg. Ennek keretében az óvoda nevelési programja tartalmazza a cigány kultúra, művészetek és hagyományok értékeit. A tevékenységi formákban szerepeltetik a cigány játékokat, verseket, meséket és dalokat. A vizuális nevelésben helyet kap sajátos szín és formaviláguk.

Célok:

- A gyermekek egészséges életvitelének, biztonságos, harmonikus fejlődésének biztosítása, az egyéni és eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

- A másság tiszteletben tartása, elfogadása, melynek eredményeképpen kölcsönös együttműködés alakul ki a játékon és a különböző érzelem-gazdag, életkornak megfelelő, hagyományokat ápoló tevékenységeken keresztül.

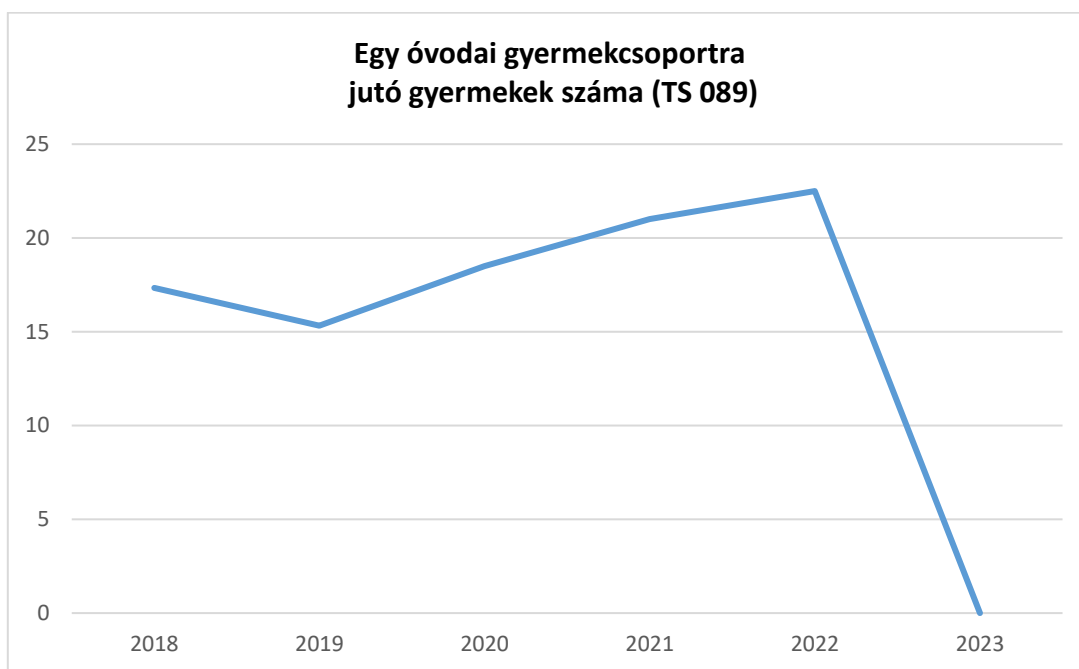
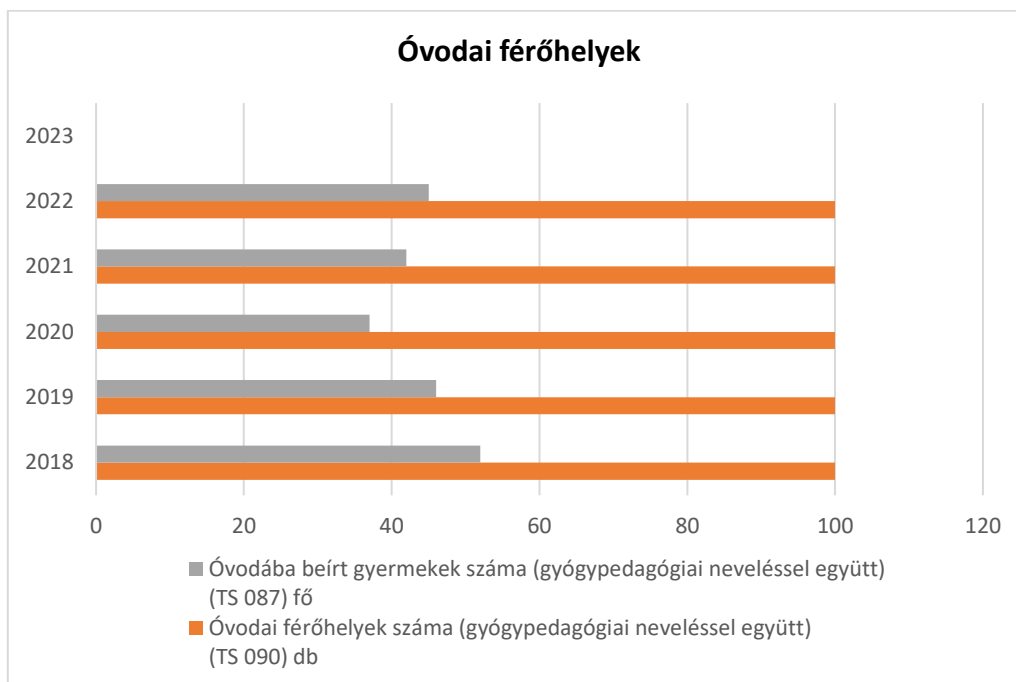
Az óvoda feladata a SNI gyermekek óvodai nevelése az enyhe mértékben sérült gyermek körében. Ebben résztvesznek a pedagógiai szakszolgálatok munkatársai.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	3	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	3	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	100	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	4	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	06	16
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	14	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	5	1
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	5	0
Gyógypedagógusok létszáma	1	0
Dajka/gondozónő	3	0
Kisegítő személyzet	0	0

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2018	n.a.	3	100	1	52	0	0	17
2019	n.a.	3	100	1	46	0	0	15
2020	n.a.	2	100	1	37	0	0	19
2021	n.a.	2	100	1	42	0	0	21
2022	n.a.	2	100	1	45	0	0	23
2023	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
Önkormányzati adatgyűjtés

Pécsi Református Kollégium Nagyharsányi Általános Iskolája

A nagyharsányi iskola több száz éves református múlttra tekint vissza.

Ehhez nyúltak vissza a településünk vezetői, amikor többek között fenntartási problémák miatt tárgyalásokba kezdtek a Baranyai Református Egyházmegyével.

Mindannyiunk kimondott és kimondatlan elvárása is volt egyben, hogy az egyházi intézmény segítsen megerősíteni az idejáró gyermekek lelki, erkölcsi életét, az Isten-hiten keresztül.

Az iskola az átmeneti 2009/2010-s tanév után a Református Kollégium iskolája lett.

Mivel a nagyharsányi családok nagy többsége római katolikus, a szülőknek lehetőségük van választani, hogy gyermekük milyen hittant tanuljon.

Az iskola a közös szertartásokat (rövid fohász reggel, elbúcsúzáskor, étkezéseknél, hétfő reggeli áhítat, nagy egyházi ünnepeinken a közös istentisztelet), a köszönés módjának megváltozását leszámítva látszólag élte tovább a mindennapi életét, mégis a kívülről betérő felnőtt látni véli már ez alatt a rövid idő alatt is a változást a gyermekek viselkedésén, magatartásán, aminek persze számos oka, összetevője van.

Számtalan változtatást tett az iskola vezetése, tanári kara, melyekkel az iskola barátságosabbá, szebbé, élhetőbbé vált, nagy hangsúlyt fektet a gyermekekre, mint individuumra a maga egyéni sajátosságaival, képességeivel, tehetségeivel, elmaradásaival, problémáival, fogyatékaival.

A szebb környezet megteremtésébe bevonták a szülőket, gyermekeket is, a hagyományra váló „1 nap az iskoláért”, társadalmi munkával töltött napba, melyen minden lehetséges munkára hívták a szülőket, mellyel biztonságosabbá, szebbé lehetett tenni az iskolát és környezetét.

A nagyharsányi iskoláskorú gyermekek nagy többsége ebbe az iskolába jár, néhány gyermeket elvittek a szomszédos települések valamelyikére, 6 iskolába elosztva. Számuk a helyi iskolába járókhoz képest nem jelentős, mivel 1-1 intézménybe csak pár diák jár. Szociális helyzetüket tekintve közöttük is van, bár kisebb arányban hátrányos helyzetű gyermek.

A döntésben a szülők elvárásai, munkahelyükre bejárás körülményei, személyes szimpátia játszott szerepet.

Az iskola kiemelt feladatként az intézményegységek összefogását, a tehetségpont elindítását, a reformáció 500 éves megemlékezést jelölte meg.

Céljuk:

A komplex program előkészítése, érzékenyítés.

A program segítségével a drámapedagógia módszer eszköztárát szeretnék kiterjeszteni

Az esélyegyenlőség biztosítása: kulcskompetenciák fejlesztése, a tehetséges tanulók támogatása, kultúra közvetítése a nemzetiségre vonatkozóan, a helyi sajátosságok, hagyományok, értékek megismertetése, megbecsülése és szeretete.

Az esélyegyenlőség megvalósulását szolgáló legfőbb pedagógiai feladat a tanulók eltérő egyéni képességeinek, adottságainak figyelembevételével annak biztosítása, hogy jelentős hátrányok nélkül, egyenlő lehetőséget biztosító ismeretekkel, kompetenciákkal rendelkezzenek a társadalomba való sikeres beilleszkedéshez.

A helyi sajátosságok, hagyományok, értékek megismertetése, a lokálpatriotizmus érzésének kialakítása a tanulóknál.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya a bejáró tanulóknál lényegesen magasabb. A bejáró tanulókat iskolabusz szállítja 8 településről.

Integráló tagintézményként fogadjuk a tanulásban akadályozott, kevert specifikus tanulási zavarral küzdő tanulókat. A rehabilitáció és az egyéni fejlesztés az erre a célra kialakított helységben valósul meg, a törvény által előírt órakeretben. Az integráció ebben a formában sok nehézséget okoz. A legnagyobb kihívást a tanulásban akadályozott gyermekek jelentik, főként a felső tagozaton.

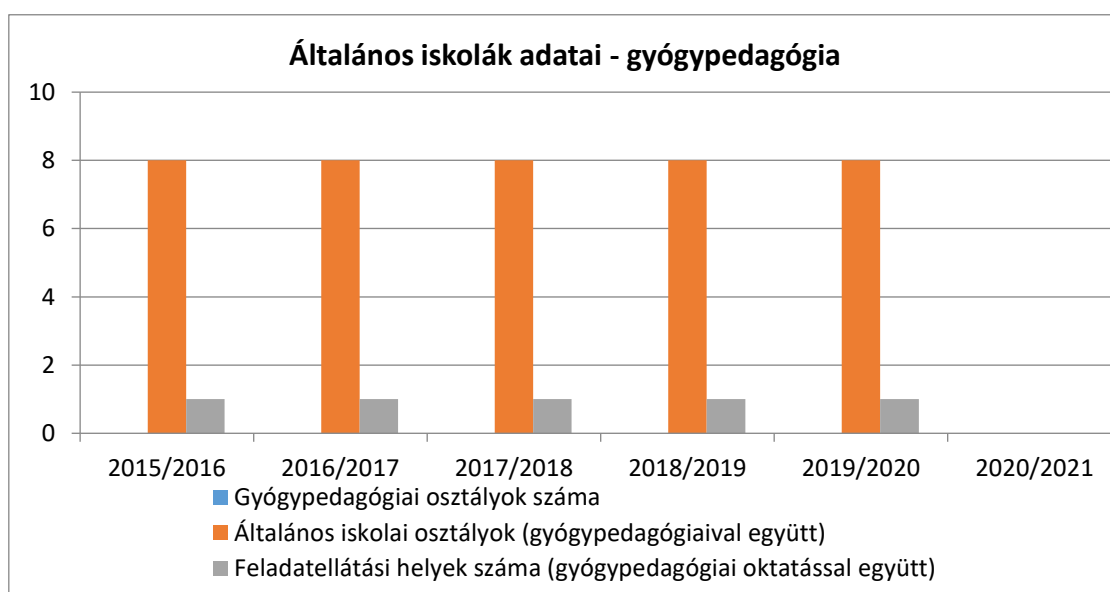
Jelentős fejlesztések történtek az elmúlt években az iskolában:

- konyha, étkező felújítása,
- lépcsők biztonságosabbá tétele
- alsószint gyermekmosdóinak felújítása
- igazgatói iroda felújítása
- tetőszerkezet részleges felújítása

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2018	0	8	1	19,88	39,62
2019	0	8	1	19,38	36,77
2020	0	8	1	19,25	37,66
2021	0	8	1	18,50	38,51
2022	0	8	1	17,38	38,13
2023	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Hátrányos megkülönböztetésről adatunk nincs. Problémát jelenthetne, hogy ezek az oktatási intézmények nincsenek akadály mentesítve, de erre vonatkozóan vannak már tervek, valamint az idejára gyermekek között nincs senki, aki olyan fogyatékkal él, hogy az akadálymentesítés szükséges lenne jelenleg.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

A gyermekek évek óta eredményesen befejezik a 8 általános osztályt.

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő

2018	20
2019	16
2020	17
2021	16
2022	24
2023	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Tapasztalva, hogy a kompetencia mérések eredménye mind matematikából, mind szövegértésben elmarad az országos átlagtól, megoldásként előtérbe került a pedagógusok továbbképzése, innovatív pedagógiai módszerek, eljárások, eszközök alkalmazása, valamint a gyermekekkel egyéni fejlesztő foglalkozások bevezetése, számukra egyéni fejlesztési tervek készítése, 3 havonta szöveges értékelésük a szülővel megbeszélve.

A gyermekek az országos adatokhoz képest lényegesen nagyobb arányban jelentkeznek szakiskolába, mint érettségít adó intézménybe. Cél lenne a hátrányos helyzetű gyermekek minél nagyobb arányú érettségít adó intézménybe juttatása.

Az iskolánkban a HHH-tanulók évismétlési aránya jelentősen meghaladja az iskola átlagát és az országos adatokat.

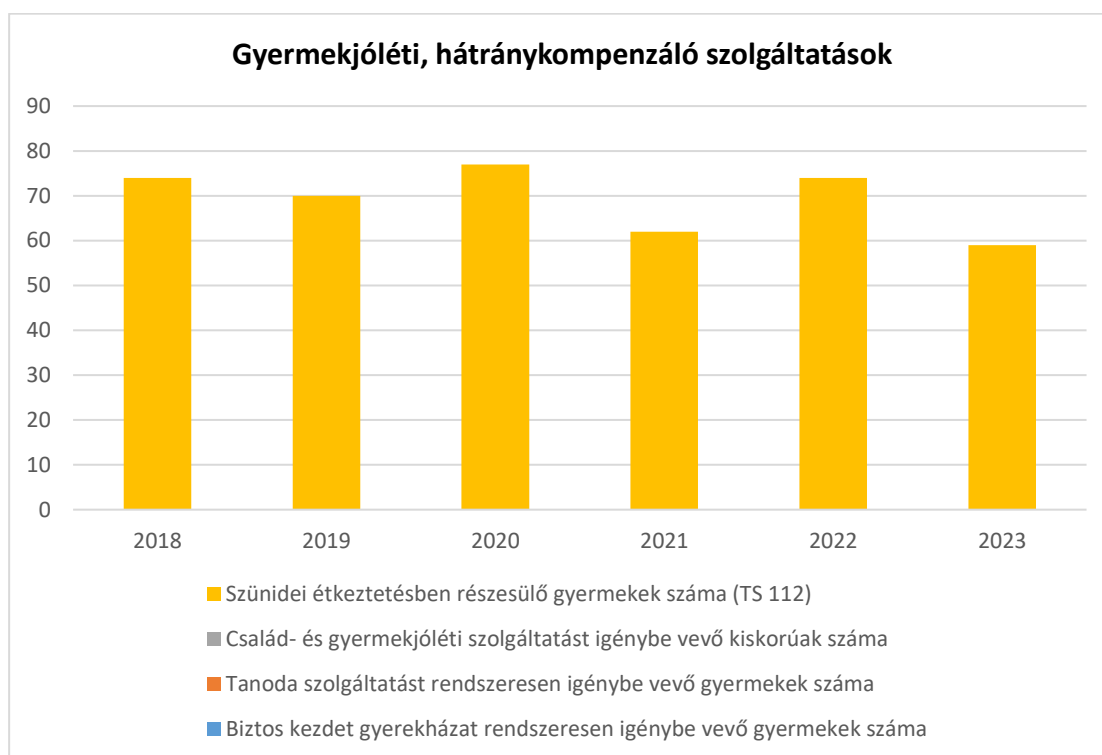
e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

Pozitív diszkrimináció az ingyenes tankönyvtámogatás, beiskolázási segély a tanév elején azoknak akik az ingyenes tankönyv ellátásban nem részesülhetnek. Nyári gyermekétkeztetés a rászorulóknak, pályázati pénzből.

4.4.6. számú táblázat - Gyermejkölési, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházát rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)

		igénybe vevő gyermek száma	vevő kiskorúak száma	
	Fő	Fő	Fő	Fő
2018	n.a.	n.a.	n.a.	74
2019	n.a.	n.a.	n.a.	70
2020	n.a.	n.a.	n.a.	77
2021	n.a.	n.a.	n.a.	62
2022	n.a.	n.a.	n.a.	74
2023	n.a.	n.a.	n.a.	59

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
HH gyermekek nyári, nem kielégítő táplálkozása	Mélyszegénységben élő gyermekek melegételhez juttatása
Fiatalok részvétele bűnözői csoportokban	Bűnmegelőzési program

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

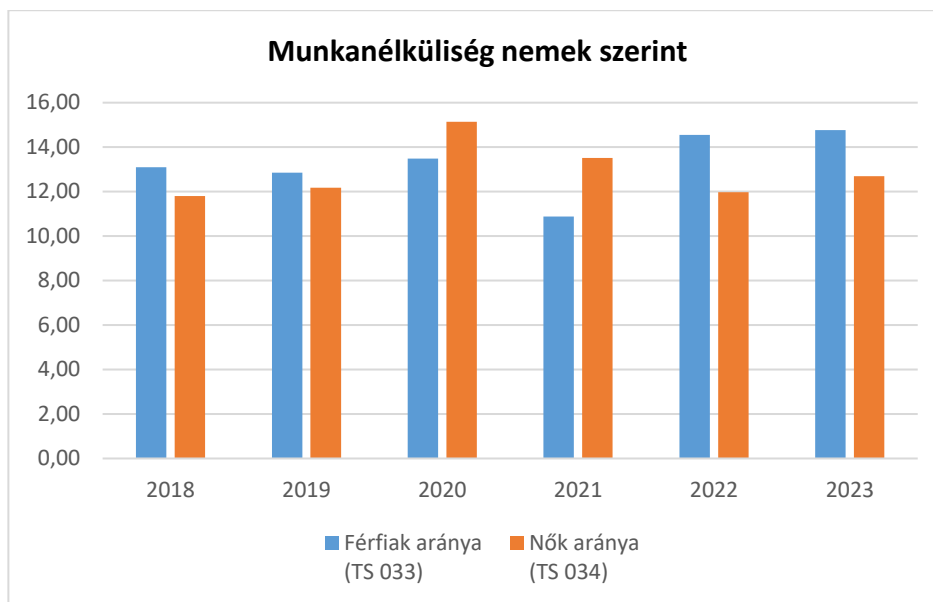
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A településen lévő munkahelyeken többségében nőket alkalmaznak a munkáltatók. (óvónő, posta, önkormányzati hivatal, védőnő, pedagógusok, üzletek eladói).

A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség. A férfiak és nők adott településen való foglalkoztatottságának mutatói arról nyújthatnak tájékoztatást, hogy milyen arányban érinti a nemeket a munkanélküliség. 2018. és 2023. év közötti időszakban állandósult értékeket láthatunk.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2018	13,1	11,8	12,45%
2019	12,85	12,18	12,52%
2020	13,49	15,14	14,32%
2021	10,88	13,51	12,20%
2022	14,55	11,98	13,27%
2023	14,77	12,7	13,74%

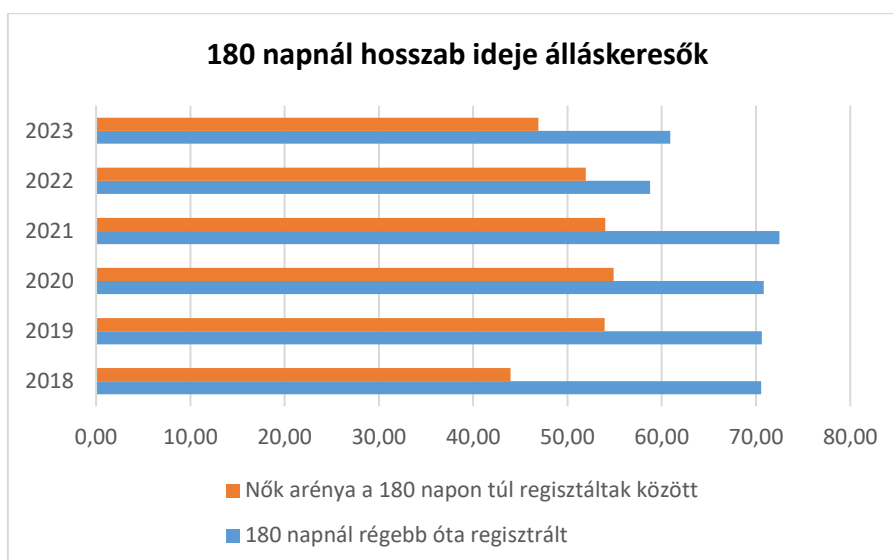
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	70,54	43,96
2019	70,63	53,93
2020	70,83	54,9
2021	72,5	54,02
2022	58,78	51,95
2023	60,9	46,91

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség. A férfiak és nők adott településen való foglalkoztatottságának mutatói arról nyújthatnak tájékoztatást, hogy milyen arányban érinti a nemeket a munkanélküliség.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Korábban láttuk, hogy a nyolc általánost végzettek száma viszonylag magas, ez hordozza azt is, hogy ezeknek a nőknek sokkal nehezebb elhelyezkedniük a munkaerőpiacon. Sok embert szív fel a szőlőmunka, ahol általában napi bejelentéssel tudnak dolgozni azok, akik átmenetileg vagy már huzamosabb ideje nem találnak munkát, de ez szezonális lehetőség, egész évben nem biztosított ezeknek az embereknek a megélhetése.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Hátrányos megkülönböztetésre a területen nincs adatunk.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Azok a nők, akik vissza szeretnének menni munkahelyükre, vagy ismételten lehetőségük lenne alkalmi munkák vállalására örülnek a családi napközi, 2017-óta Családi Bölcsőde adta lehetőségnek, ahol biztonságban, jó körülmények között hagyhatják gyermeküket napközben.

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő

2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.
2023	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	12	12	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	14	13	0	0
2020	0	0	0	0	14	10	0	0
2021	0	0	0	0	14	12	0	0
2022	0	0	0	0	14	14	0	0
2023	0	0	0	0	14	14	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnői szolgálat nemcsak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a kismama (gyakorlati és lelki) segítése, hogy ezzel támogassa a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását. A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a gyermekellátó intézményekkel és a háziorvossal is, így adott településen árnyalt képpel rendelkezik a családok gyermekellátási és nevelési helyzetéről.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2018	1	n.a.	-
2019	1	n.a.	-
2020	1	n.a.	-
2021	1	n.a.	-
2022	1	n.a.	-
2023	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Szemelőtt kell tartani, hogy a rendőrség riasztása sokszor már a legvégső esetben történik. A családon belüli erőszak a zárt ajtók mögött történik, az érintettek, akik általában nők, maguk is

szégyellik helyzetüket, félve a retorzióktól nem mernek segítséget kérni és sok esetben hosszú évekig túrik a családtagjuk verbális vagy fizikai agresszióját. Sokszor maguk is elhiszik, hogy a büntetést megérdemelték.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Az anyaothtonok és a családok átmeneti otthonai (anyagi vagy családi) krízishelyzetben jelenthetnek megoldást azok számára, akiknek nincs hová menniük. Bizonyos esetekben kimondottan célszerű, ha a krízishelyzetben lévő nő távol kerül addigi környezetétől.

Az anyaothtonokba sokszor csak hosszabb várakozási idő után lehet bejutni, pedig krízis helyzetben a családoknak sokszor azonnali megoldásra van szükségük.

A településről többször fordultunk már a bolyi intézményhez, de előfordult olyan is, hogy körbetelefonálva az összes intézményt, csak az ország másik végében lett volna hely és az anya nem vállalta, hogy családja többi tagjától annyira messze szakadjon.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Képviselőtestületünkben jelenleg az 6 főből 1 hölgy van, viszont intézményvezetőink hölgyek.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Ilyen jellegű intézkedések, pályázatok, programok helyi szinten nem történtek.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Kevés szűrőprogram, alacsony egészségtudat	Szűrőkamion területre való lehívása

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

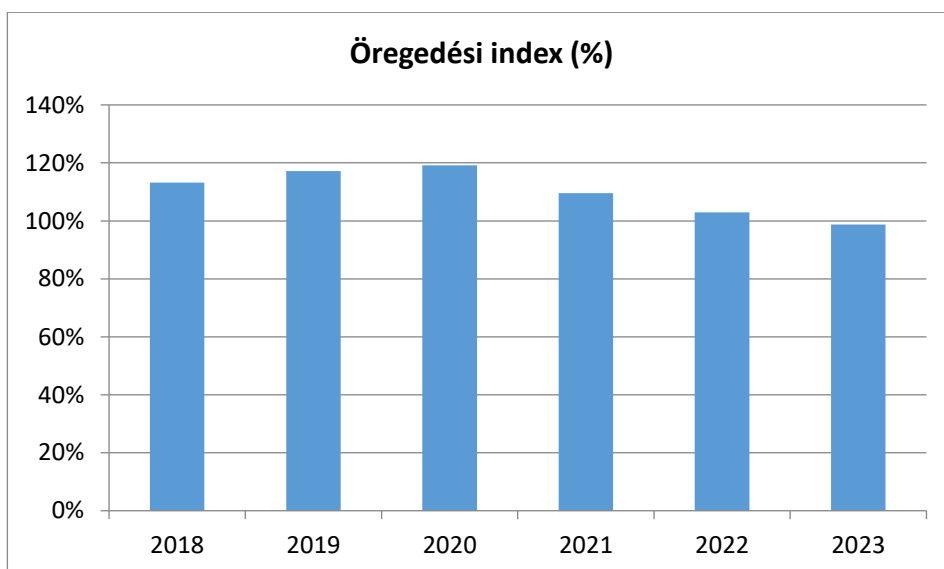
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A lakosság nagy arányát az időskorú népesség alkotja. Többségük kisnyugdíjas, jövedelmük általában alacsony. Sokszor a havi gyógyszer költség kigazdálkodása is problémát jelent. Sok az özvegy, egyedül élő időskorú a faluban. Segítségükre az otthoni ellátás működik a településen.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	241	213	113,15%
2019	252	215	117,21%
2020	249	209	119,14%
2021	241	220	109,55%
2022	248	241	102,90%
2023	241	244	98,77%

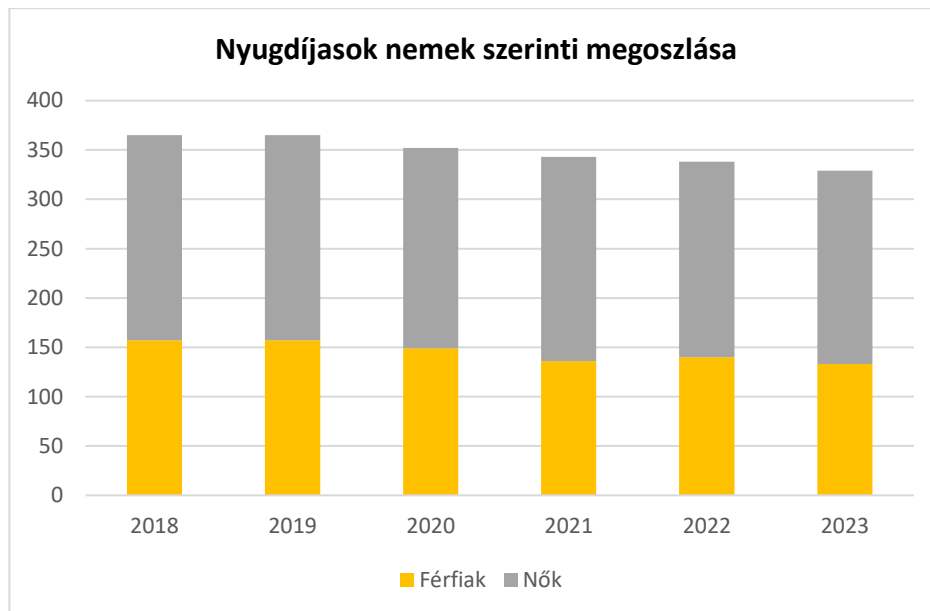
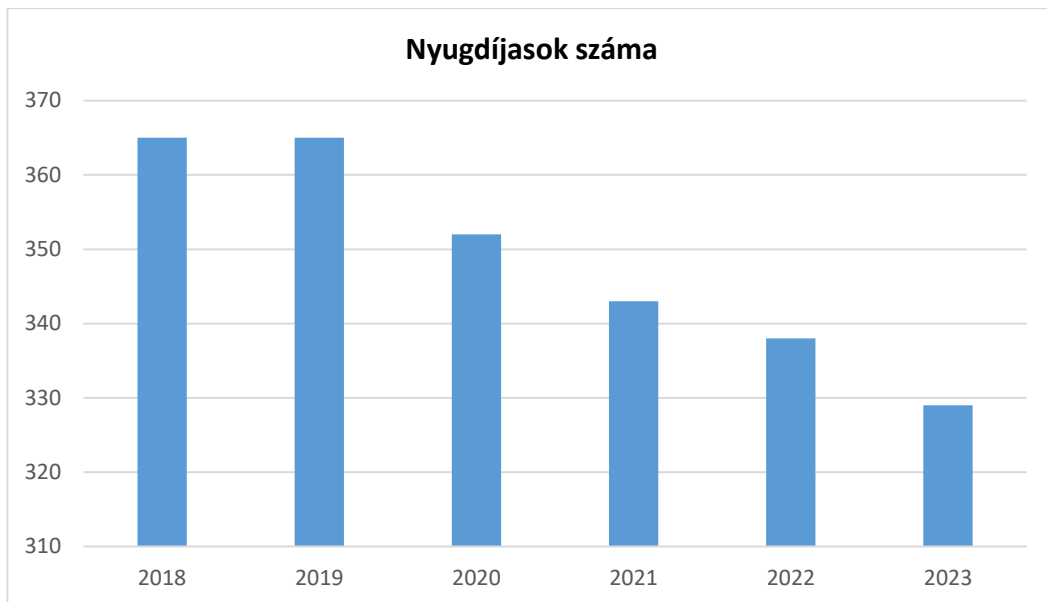
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2018	157	208	365
2019	157	208	365
2020	149	203	352
2021	136	207	343
2022	140	198	338
2023	133	196	329

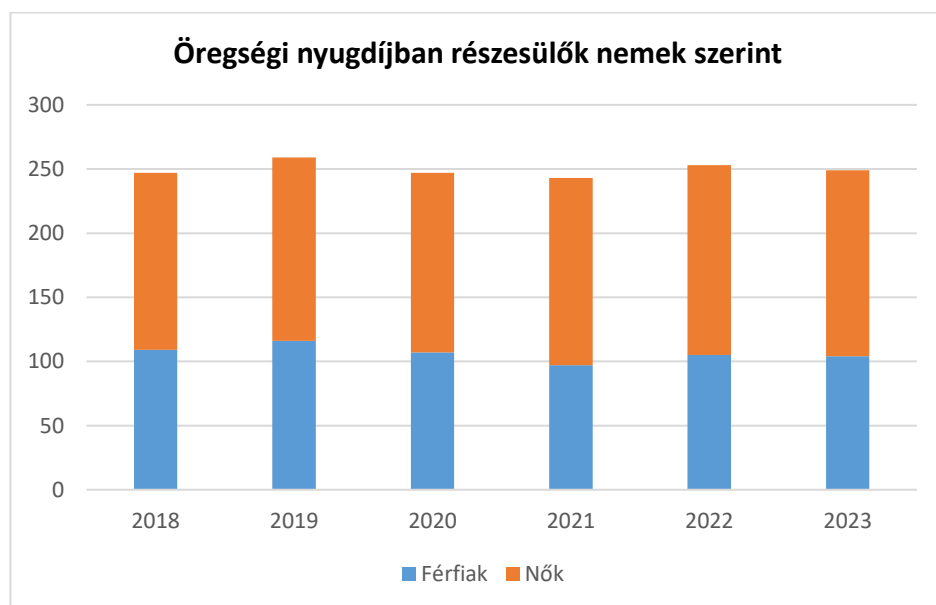
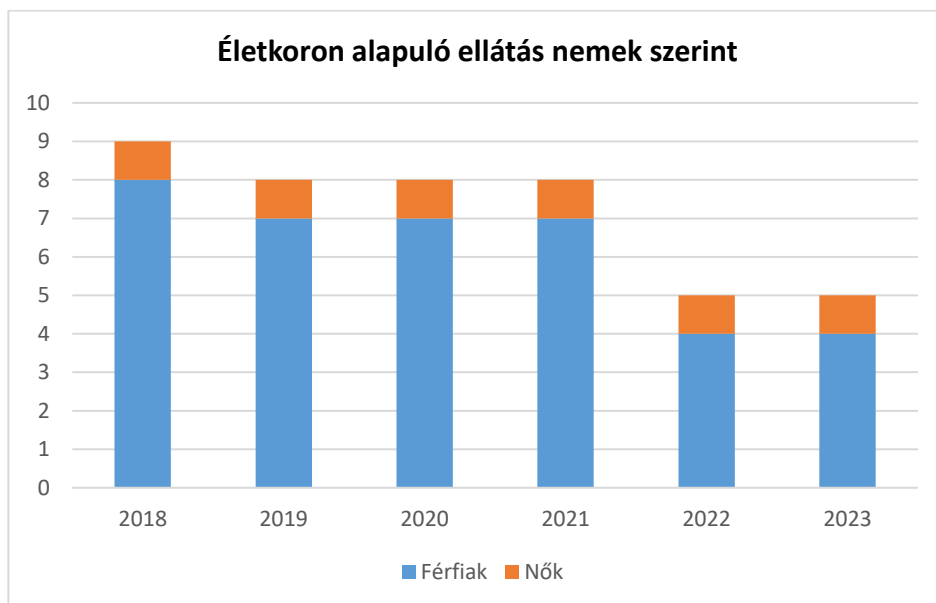
Forrás: TeIR, KSH Tstar

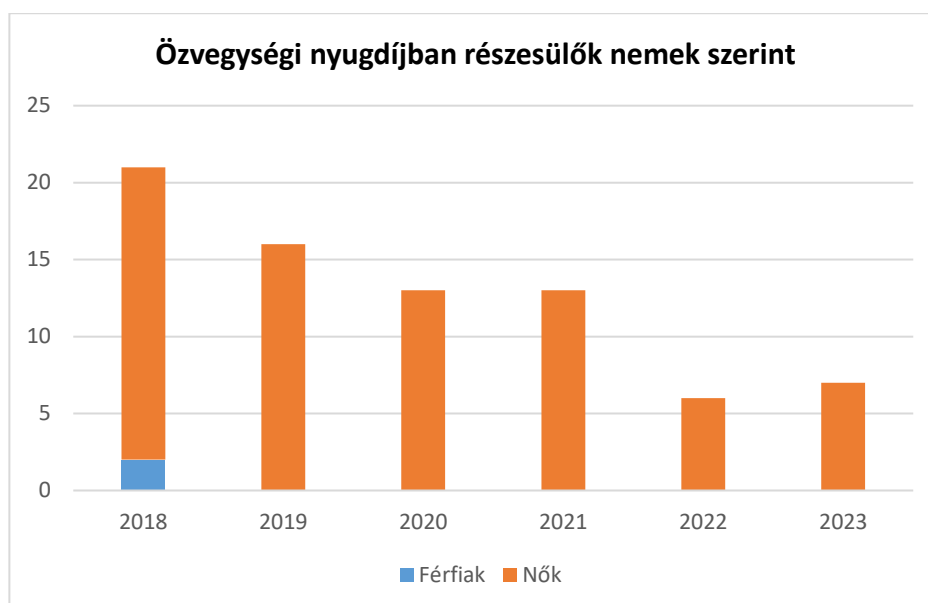

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2018	8	1	109	138	2	19	2
2019	7	1	116	143	0	16	3
2020	7	1	107	140	0	13	2
2021	7	1	97	146	0	13	2
2022	4	1	105	148	0	6	1
2023	4	1	104	145	0	7	0

Forrás:
TeIR, KSH
Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Idősek foglalkoztatásáról nincs tudomásunk.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
		Fő összesen	129	126	144	120	131
41-45 év (TS 042)	Fő	13	19	18	17	12	10
	%	10,08%	15,08%	12,50%	14,17%	9,16%	7,52%
46-50 év (TS 043)	Fő	19	15	17	11	13	15
	%	14,73%	11,90%	11,81%	9,17%	9,92%	11,28%
51-55 év (TS 044)	Fő	19	20	18	21	21	18
	%	14,73%	15,87%	12,50%	17,50%	16,03%	13,53%
56-60 év (TS 045)	Fő	14	16	12	13	15	16
	%	10,85%	12,70%	8,33%	10,83%	11,45%	12,03%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	8	5	13	11	17	19
	%	6,20%	3,97%	9,03%	9,17%	12,98%	14,29%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal							

b) tevékeny idősor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A tanfolyamok inkább az aktív korúak számára szerveződnek. A munkahelyek betöltésére is a fiatalabbakat választják a munkaadók.

A településen ilyen jellegű intézkedések, pályázatok nem születtek.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Inkább a fiatal és iskolázottabb korosztály képviselői kerülnek be a munkahelyekre. Időskorú foglalkoztatása nem jellemző a településen. Országosan jellemző az 50 éven felüliek problémája: nehezen jutnak álláshoz, sokszor alulképzettebbek, mint más korosztályok, szerzett tudásuk pedig sokszor elavult, és kevesen követték közülük a számítás technikai robbanást.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

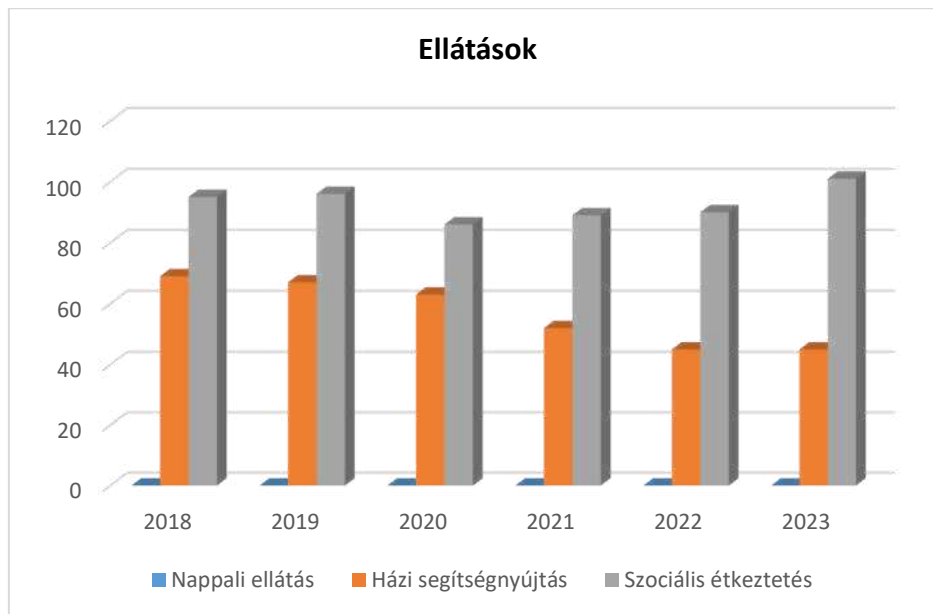
Nappali ellátás nincs a településen.

Időskorúak járadékában 3-an részesülnek. Az ápolásra, ellátásra szorulóknak a siklós (máriagyűdi) szociális otthonban kaphatnak elhelyezést, de van ilyen bentlakásos intézmény Beremenden, Harkányban is. Mindegyik intézmény hosszú várólistával dolgozik, itt is probléma, hogy sokat kell várniuk az érintetteknek, hogy beköltözhessenek.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2018	241	0	69	95
2019	252	0	67	96
2020	249	0	63	86
2021	241	0	52	89
2022	248	0	45	90
2023	241	0	45	101

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Nagyharsányban aktív nyugdíjas klub működik, jól felszerelt teremmel, ahol közös főzőcskére is van lehetőség. Egyre nő a programjaik száma az előzővekhez képest. Havonta tartanak összejöveteleket a hónap első hétfőjén, mely kiszámítható programot jelent az odajáróknak. Tagok száma 29 fő, egy-egy összejöveteleken 24-25-en vesznek részt. Ekkor közösen megünneplik a névnaposokat, születésnaposokat, egyéb ünnepeinket, megemlékeznek az elhunytakról. Évente kétszer színházlátogatást szerveznek.

Megtekintenek közös szervezésben múzeumokat, résztvesznek más környékbeli nyugdíjas programokon.

Évente 2 buszos kirándulást szerveznek hazánk valamely szép pontjára, ezen 18 fő tud részt venni és évente 6-8-szor szerepel a programban egy fürdőlátogatás.

Nagyharsányban három vallás hívőinek van rendszeresen szertartásuk, legnagyobb létszámban a római katolikusok vannak, jelentős hányad református, és élnek itt páran pünkösdisták, az ő szertartásaik 2019. márciusától megszűntek.

Az iskola épületében kapott helyet a szépen felújított könyvtár, mely a hét minden munkanapján nyitva van tanítási időben, nyári szünetben 2 hetente.

Sajátos helyi kezdeményezésben ide járnak az „olvasó mamák”, olyan nyugdíjasok, akik hetente egyszer eljönnek az iskola könyvtárába, és együtt olvasnak a gyerekekkel, akik nagyon örülnek ennek a lehetőségnek és szívesen élnek vele. Ez a kezdeményezés erősíti a generációk közötti kapcsolatot, plusz figyelmet ad többek között a hátrányos helyzetű gyermekeknek is. Reméljük lesznek követőik a nyugdíjasoknak mindig, és marad a „jó gyakorlat”!

c) idősek informatikai jártassága;

A nyugdíjas klubba rendszeresen eljáró idősekről való ismereteink birtokában azt mondhatjuk, hogy a 29 főnek körülbelül a negyede szokott rendszeresen számítógépet, internetet használni. Ez 25 százalék körül van, ami javulást jelent az előző évekhez viszonyítva. A kevésbé aktív, zömében idősebb nyugdíjasok esetében valószínűsíthetően ez kisebb arányt tesz ki.

d) a generációk közötti programok.

A generációk találkozására, a köztük lévő kapcsolat erősítésére valamennyi helyben szervezett programon lehetőség van.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Falunapokon az időskorú lakosság is aktívan részt vesz, valamint ide soroltuk a klub saját kezdeményezésű programjait, a szüreti bált, falukarácsonyát, az Ördögkatlan fesztivál adta lehetőségeket, iskolai rendezvényeket, ahová az idősek is meghívást kapnak, bordalfesztivál programját, március 15-ei megemlékezést, melyen szintén aktív szerepet vállalnak sok esetben.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Alacsony mértékű digitális kompetencia	Digitális kompetenciafejlesztő programok, tréningek szervezése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

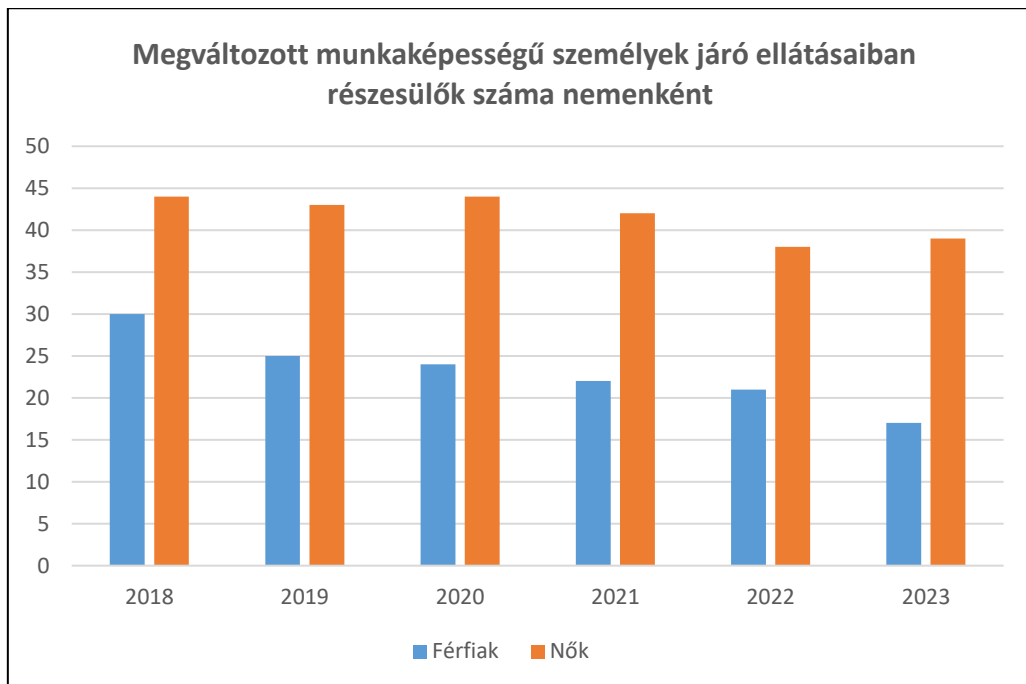
7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A településen fogyatékossgal élők számára és a fogyatékossg mértékére nem áll adat a rendelkezésünkre, arra csak a fogyatékossgai támogatás kapcsán lehet következtetni, valamint helyismerettel rendelkező eü-i dolgozó, önkormányzati munkatárs segítségével gyűjthető össze.

Az intézmények akadálymentesítése a közülük jelentősebb számban mozgáskorlátozottak közlekedését tenné könnyebbé.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2018	30	44	74
2019	25	43	68
2020	24	44	68
2021	22	42	64
2022	21	38	59
2023	17	39	56

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

Szociális foglalkoztató, védett munkahely nincs a településen, támogatott foglalkoztatásról nincs adat.

- b) munkavállalást segítő lehetőségek;

Nem áll rendelkezésre adat.

- c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Hátrányos megkülönböztetésről nincs információ.

- d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Az étkeztetésen kívül nincs más önálló életvitelt támogató helyi szolgáltatás.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Nagyharsányban főleg szellemi és mozgásukban sérültek élnek, családjuk környezetében, az ő segítségükre támaszkodnak.

Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult. A községben 35 főt érint közlekedési kedvezmény.

A fogyatékkal élő személyek számára külön pénzbeli és természetbeni ellátást és kedvezményeket az önkormányzat nem nyújt.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

A fogyatékkal élő személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációsszolgáltatások, ellátások biztosítják. Az ehhez kapcsolódó állami feladatot a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosítására létrehozott, a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt álló szervezet látja el.

A szervezet számára törvény vagy kormányrendelet további feladatokat állapíthat meg (Fot. 19.-20. §).

A fogyatékkal élő személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségtudatát. (Fot. 12. §) A modern emberi jogi szemlélet érvényesülése a fogyatékos emberek ellátása során alapelv.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Közhasznúak azok az épületek, melyek használata senki számára sem korlátozott. Ebbe a körbe tartoznak az oktatás bármely szintjét befogadó épületek vagy épületrészek, az egészség-, szociális, kulturális, művelődés, sport célú építmények. Ilyenek és tevékenységük súlya miatt kiemelten fontosak az önkormányzati, a hatósági, a közigazgatási, az igazságszolgáltatási célokra fenntartott épületek vagy épületrészek. A mozgásukban akadályozottak, az idősek, nők- és gyermekek a fizikai akadálymentességet igénylik, a többi fogyatékos csoport számára az infokommunikációs akadálymentesség a jogos igény. Ilyenek a kontrasztos színekkel készült táblák, tapintható információk, hallható segítség, jelnyelvi segítség, a belső környezetben való tájékozódást elősegítő piktogramok, feliratok.

Aktuális jogszabályok:

1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről

2009. évi CXXV. törvény a magyar jelnyelvről és a magyar jelnyelv használatáról

62/2011. (XI. 10.) NEFMI rendelet a jelnyelvi tolmácsszolgálatok működésének és a jelnyelvi tolmácsszolgáltatás igénybevételének feltételeiről igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályairól

Az intézményeinknek csak kis része akadálymentesített. Megoldott a fogorvosi rendelő, a háziorvosi rendelő mentesítettsége nagyrészt, teljesen megoldott az újonnan épült mini bölcsődében és az óvodában.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A többi szolgáltató épület akadálymentesítettsége nem megoldott, információs segítséget az érintettek az önkormányzaton kapnak, az önkormányzat épülete nagyrészt akadálymentesített.

Egyéb programokhoz való hozzáférést az önkormányzat a kisbuszával segíti a rászorulóknak esetén, például mozgásában akadályozott nyugdíjas el-és hazaszállítása a kisbusszal, személygépkocsival.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

A település területén lévő munkahelyek nem akadálymentesítettek!

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A betegek a volán járataival utaznak a szakellátásokhoz. Helyben a járdák, parkolók akadálymentesítése nem megoldott, de szinte minden háznál van autókijárat, lehajtó. Magas járdaszegély nincs a településen.

A közelmúltban készült el az iskola előtt a gyalogátkelőhely, mely szintén akadálymentes átjutást biztosít.

f) fogyatékkal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékkal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Fogyatékkal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások településünkön nincsenek. Nappali ellátás Nagyharsányban nincs sem a fogyatékkal élőknek, sem a nyugdíjasoknak.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Juttatásokról és szolgáltatásokról nincs adat.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen nincsenek.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Mivel a településünkön alacsony a fogyatékossgal élők száma, ezért az őket érintő társadalmi problémák száma is csekély, ezekről nincs tudomásunk.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékossgal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Akadálymentesítés megoldatlansága	Akadálymentesítés

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Egyes családok még nincsenek rácsatlakoztatva a vízvezetékvezeték-rezetre	Vízvezetékvezeték korszerűsítése és bekötések
Szennyvízkezelési problémák	A szennyvízvezetékvezeték kiépítés tervezési fázisban van.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

A településen helyi polgárőrség nem működik. Együtt Nagyharsányért Egyesület élhetőbb, eseménydúsabb falusi élet megteremtésén munkálkodik önkéntességgel. Helyi vállalkozók elsősorban mezőgazdasággal, azon belül is inkább szőlőműveléssel foglalkoznak, illetve boltokat üzemeltetnek. A településen viszonylag jelentősebb munkáltató a Kovács Gumiház.

Önkéntes munkát végez a helyi Vöröskereszt, adomány-gyűjtéssel, programok szervezésével, véradás megszervezésével, falunapokon való részvétellel.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

A helyi egyesületek, sport szakosztályok, Vöröskereszt között együttműködési megállapodás történt, kölcsönösen segítve egymás programjait, ötleteik, elképzeléseik megvalósulását azonos cél esetén.

Az önkormányzat anyagilag és tevőlegesen is támogatja ezeknek a helyi szervezeteknek a munkáját.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Nagyharsány a Siklói Járás települése. A települést a 105/2015.(IV.23.) számú kormányrendelet társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett és jelentős munkanélküliséggel sújtott települések közé sorolja.

A kistérségek megszűnésével Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 87. §-ában foglaltak alapján, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 62. §-ban meghatározott étkeztetés, 63. §-ban meghatározott házi segítségnyújtás, 64. §-ban meghatározott családsegítés, 65/F. §-ban meghatározott nappali ellátás, továbbá a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 39- 40. §-ában foglalt gyermekjóléti szolgáltatás feladat hatékonyabb, célszerűbb ellátására a Beremendi Alapszolgáltatási Társulás keretében látja el.

A Társulás neve, székhelye: Beremendi Gyermekjóléti és Szociális Társulás.

7827 Beremend, Szabadság tér 1

Szintén a hozzájuk kapcsolódóan településünkön a házi segítségnyújtás működik. Nagyharsányban a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybevételét az idősek és a gondozottak nem kérték

Összességében kistérségi társulással, munkaügyi központtal, családsegítő szolgálattal áll napi kapcsolatban az önkormányzat.

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Korábban nem, de ebben a választási ciklusban már működik a településen a Nagyharsányi Roma Nemzetiségi Önkormányzat, mely nagyban segíti a kisebbségben élők önszerveződését, közösségi életének színesebbé tételét, a segítségnyújtás, szolidaritás megnyilvánulásának újabb lehetőségeit, kapcsolatrendszerek alakulását, identitástudat erősítését.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

Az iskola gyermekeinek megsegítésére működik a „Nagyharsányi Iskoláért” alapítvány. Ide vonatkoznak a fent már említett nyugdíjasok, Együtt Nagyharsányért Egyesület, és a „Szársomlyó” Sportegyesület, Vöröskereszt korábban kifejtett tevékenységeikkel.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Ilyen szereplő a településen nem működik.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A partnerekkel az adatok egyeztetése, intézkedési javaslatok gyűjtése levelezések alkalmával, helyi megbeszéléseken történt. Helyi adatgyűjtésben a mély helyismerettel rendelkező köztisztviselők, intézmények dolgozói nyújtottak segítséget.

Adatszolgáltatással járultak hozzá az esélyegyenlőségi terv elkészítéséhez a következő partnerek:

- Nagyharsányi Közös Önkormányzati Hivatal dolgozó
- Nagyharsány Község Önkormányzatának polgármestere
- Nagyharsányi Konyha élelmezés-vezetője
- Nagyharsányi Óvoda dolgozói
- PRK Nagyharsányi Általános Iskolájának vezetése, titkársága
- Nyugdíjas Klub vezetője
- Védőnői Szolgálat
- Mini bölcsőde dolgozói

- Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai
- Háziiorvosi Szolgálat munkatársai

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A település működtet HEP fórumot.

Az elkészített esélyegyenlőségi terv, szellemi termék, mely pályázatokhoz mellékletként szolgál. Az elkészítés teljesen új helyzet volt valamennyi partner és résztvevő számára. A lakosság számára is nyilvános, észrevételeiket a lakosság írásban, szóban megteheti. Ötleiteiket bevontuk, beépítettük a programba.

Ezúton köszönjük mindenkinek a segítséget!

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<ol style="list-style-type: none"> Magas a tartósan munkanélküliek aránya Nagyarányú képzetlen munkaerő 	<ol style="list-style-type: none"> Tartós munkanélküliség arányának csökkentése, (Munkaügyi Központ által szervezett programokban való részvétel) Alacsony iskolázottságú munkanélküliek képzése Csak alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők szakmához juttatása
Gyermekek	<ol style="list-style-type: none"> HH gyermekek nyári, nem kielégítő táplálkozása Fiatalok részvétele bűnözői csoportokban 	<ol style="list-style-type: none"> Mélyszegénységben élő gyermekek melegételhez juttatása Bűnmegelőzési program
Idősek	Alacsony mértékű digitális kompetencia	Digitális kompetenciafejlesztő programok, térningek
Nők	5. Kevés szűrőprogram, alacsony egészségtudat	5. Szűrőkamion területre való lehívása
Fogyatékkal élők	6. Közintézmények nagy része nincs akadálymentesítve	6. Akadálymentesítés
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	<ol style="list-style-type: none"> Egyes családok még nincsenek rácsatlakoztatva a vízhálózatra Szennyvízkezelési problémák 	<ol style="list-style-type: none"> Vízhálózat korszerűsítése és bekötések A szennyvízhálózat kiépítés tervezési fázisban van.

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák bátran fel merik vállalni származásukat. Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők életkörülményei javuljanak az elkövetkezőkben. Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek jövőjének építését. Folyamatosan odafigyelünk az idősek

szükségeire, példát adva ezzel a ma gyermekeinek. Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az egyenlő esélyek megteremtését. Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők mindennapi életének minőségére.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

A BM útmutató szerinti táblázat

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Vízvezeték korszerűsítése és bekötése	Egyes családok még nincsenek rácsatlakozva az ivóvíz hálózatra. Közkutak fokozatos felszámolása, mert egyesek pazarlóan használták a vizet (autómosások, szőőfeldolgozás során edények, gépek mosása közútról származó vízzel nagyüzem szerűen.	Rövidtávon: Pályázati lehetőség felkutatása a vízvezeték hálózat felújítására. Középtávon: Sikeres pályázat, Hosszútávon: mindenki számára biztosított korszerű vezetékes, jó minőségű ivóvízzel, esetlegesen a település saját kútjáról származó ivóvíz.	költségvetés	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Pályázat figyelés, be nem csatlakozott lakások felmérése, Pályázati felhívás elkészítése, előtakarékoságok elindítása. Eredményesség esetén kivitelezési munkák korszerű anyagokkal, Ivóvízzel nem rendelkező családok bekötése önkormányzati forrásból	önkormányzat	2026. 12. 31. (csütörtök)	telepített/kiépített rendszer száma	pályázati forrás, önerő megteremtése	A kiépített rendszer működtetése.	Önkormányzatok közötti együttműködésben az intézkedésben nem valósul meg.
2	Szennyvíz-kezelési program szennyvíz-hálózat kiépítésével	Szennyvízkezelési problémák A 95 évi LVII. Tv. Előírja a településeknek a környezetvédelmi program kidolgozását. A településen megoldatlan a csatornázottság, várható talajterhelési bírság bevezetése Az alacsonyjövedelmi szint miatt a lakosság nem tud finanszírozni egy nagyobb beruházást rövidtávon Alapvető emberi jog a biztonságos, élhető környezet, Kötelességünk és felelősségünk is a környezet óvása	Rövidtávon: igénytámasztás a lakosságban a szennyvíz megfelelő kezelésére, érdeklődés, tájékozottság előtakarékosági lehetőségekről, állami támogatásokról, Hosszútávon: a szennyvíz-vezetés megoldása korszerű, fenntartható módon	költségvetés	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 Nemzeti Fejlesztési és Területfejlesztési Kon koncepció	Lakossági tájékoztatás és igényfelmérés Pályázatfigyelés, előzetes tervek elkészítése, előtakarékoságok elindítása (1-1 család terhelése 2500 Ft/ hó /5év az előtakarékoságot választó esetében) Pályázati felhívás Sikeres pályázat esetén munkálatok megindítása a csatlakozók telkein Átadás Továbbiakban évi egyszeri ürtés, akár szervezett keretek között	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	részvevők száma, kiépített rendszerek száma	pályázati forrás, önerő megteremtése	A kiépített rendszer működtetése/használat.	Önkormányzatok közötti együttműködésben az intézkedésben nem valósul meg.
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Tartós munkanélküliség arányának csökkentése	Magas a tartósan munkanélküliek aránya	Rövidtávon: Start és közmunkaprogramban alkalmazásuk ez évben az esővíz elvezetésének megoldása a program keretein belül Középtávon: Start és közmunkaprogram folytatása a településen, parlagfű irtásba bekapcsolódni. 20 fő alkalmazása. Hosszútávon: a tartósan munkanélküliek közül minél több ember visszairányítása a munkavilágába.	költségvetés	Új Roma Stratégia(2019-2030)	• jelentkezés a következő évi munkaprogramokra • munkák megindítása – vízvezetés, illegális hulladéklerakók megszüntetése • Tovább vitele a folyamatnak, amennyiben a feltételek nem változnak kedvezőtlenül az elkövetkezőkben	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	részvevők száma	pályázati forrás, önerő	program megléte	Önkormányzatok közötti együttműködésben az intézkedésben nem valósul meg.
2	Alacsony iskolázottságú munkanélküliek képzése, foglalkoztatása a szociális jellegű munka-program keretében	Nagyarányú képzetlen munkaerő	Rövidtávon: Célunk, hogy 10 fővel csökkentsük, a munkanélküliek számát, úgy hogy az önkormányzat pályázatot nyújt be a munkaügyi központ által meghirdetett szociális jellegű munka- programba. Középtávon: sikeresen pályázzunk, és 10 főt foglalkoztatni tudjunk a saját mezőgazdasági területeinken. Hosszútávon: folyamatos esetleg bővülő létszám mellett termeljünk. A megtermelt olcsó jó minőségű zöldségekkel, gyümölcsökkel az önkormányzat által fenntartott óvodai, iskolai konyhát ellássuk. Ezzel javítva az ételek minőségét.	költségvetés	Új Roma Stratégia (2019-2030)	• Pályázat benyújtása • A résztvevők felmérése (vállalják-e a képzési folyamatot) • A program felügyelete és lebonyolítása • Munkafolyamatok értékelése, tapasztalatok leszűrése • Következő évi pályázat benyújtása • A résztvevők felmérése (vállalják-e a képzési folyamatot) • A program felügyelete és lebonyolítása	polgármester	2026. 12. 31. (csütörtök)	részvevők száma	pályázati erőforrás, önerő, a humán erőforrás rendelkezésre áll	program megléte	Önkormányzatok közötti együttműködésben az intézkedésben nem valósul meg.
3	Munkahelyteremtés	A tartósan munkanélküliek száma annak is köszönhető, hogy nagyon kevés a munkahelyek száma a környéken. A tartósan munkanélküliként nyilvántartott lakosok számát az önkormányzat a helyi infrastruktúra fejlesztésével, a település turisztikai adottságait kihasználva kívánja csökkenteni.	Amennyiben sikeresen fellendül a település turisztikai jellege, az így keletkező feladatok ellátására helyi lakosokat kívánunk alkalmazni.	költségvetés	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNFTS 2030) Nemzeti Fejlesztési és Területfejlesztési Kon koncepció	Munkahelyek teremtése, minimum 2-3 fő részére.	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Saját dolgozók alkalmazása, mely alkalmazottak számával csökken a munkanélküliek száma.	Pályázati erőforrás	folyamatos foglalkoztatottság	Önkormányzatok közötti együttműködésben az intézkedésben nem valósul meg.
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Mélyszegénységben élő gyermekek meleg étellel való ellátása	HH gyermekek nyári, nem kielégítő táplálkozása Településünkön 180 hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek él.	A gyermekek szünetekben meleg étellel való ellátása.	költségvetés	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Rendszeres étkeztetés biztosítása a szüneti munkanapokon.	önkormányzat	2026. 12. 31. (csütörtök)	Étkeztetésben részt vett gyermekek száma	Humán erőforrás az ételek elkészítéséhez, gyermekek felügyeletéhez.	Étkeztetés megléte	Önkormányzatok közötti együttműködésben az intézkedésben nem valósul meg.

2	Bűnmegelőzési program	Fiatalok részvétele bűnözői csoportokban Terjedőben lévő kábítószer fogyasztás egyelőre elsősorban a középiskolákban, fiatalok részvételé bűnözői csoportokban.	Rövidtávon: a bűnelkövetés és az áldozattá válás szempontjából veszélyeztetett gyermekek és fiatalok segítése, Felkészítésük az általános iskola viszonylag védettebb közegének elhagyása előtt Középtávon: bűnelkövetések, áldozattá válások számának csökkenése – ezek a rendőrség által mérhető mutató Hosszútávon: az áldozattá válás elkerülésének elősegítése a családokban, a felnövekvő generáció szemléletváltása az eljövendő családi életüket is meghatározza. Cél a harmonikus, egymás megbecsülésén alapuló partneri kapcsolatok elősegítése, ezzel is csökkentve a családi erőszakok elkövetésének számát a jövőben	költségvetés	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Pedagógusok oktatása felkészítése, szakmai anyagok kiadása, A továbbiakban a pedagógusok végzik a programot, Ők érik el a gyermekeket legjobban, a mindennapokban általánosan	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Programban résztvevő gyermekek száma.	pályázati önerő, forrás, humán erőforrás	Bűnmegelőzési program folyamatos frissítése	Önkormányzatok közötti együttműködés ebben az intézkedésben nem valósul meg.
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Kevés szűrőprogram, alacsony egészségtudat	Szűrőkamion területre való lehívása Kevés számú szűrőprogram a területen, a lakosság alacsony egészségtudat szintje.	Rövidtávon: Helybe hozott szűrővel elérni a leghátrányosabb helyzetű embert is. Helyben kiegészítve esetlegesen rutin szűrésekkel. Középtávon: kellőszámu érdeklődő esetén lehetőség van a szűrőprogram területre lehívásának megismétlésére. Hosszútávon: a lakosság egészségtudatának fejlesztése, átszűrtség növelése speciális területeken, mint emlőszűrés, érthálózat állapota.	költségvetés	A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)	A program előzetes felmérése – hány behívandó 45-65 éves hölgy él a két orvosi körzetben? Egyeztetés a résztvevőkkel, Agitálás a programban való részvételre, A szűrések előkészítése. „E-on”-tól szolgáltatás rendelés. Helyszinbiztosítás.	polgármester	2026. 12. 31. (csütörtök)	A programban résztvevők száma	Pályázati erőforrás, önköltség és humán erőforrás megteremtése	A szűrőprogramban résztvevők száma, folyamatos vizsgálatok megléte	Önkormányzatok közötti együttműködés ebben az intézkedésben nem valósul meg.
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Alacsony mértékű digitális kompetencia fejlesztése	Az idősek, főként egyedül élő emberek digitális kompetenciájának fejlesztése, javítása, hogy képesek legyenek önállóan a bevezetés alatt álló DÁP által és az elektronikus közigazgatás által kínált ügyintézési lehetőségek kihasználására.	Az idősek digitális kompetenciájának fejlesztése.	költségvetés	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Digitális kompetenciafejlesztő programok, tréningek szervezése.	polgármester	2026. 12. 31. (csütörtök)	Az idősek lakosok digitális kompetenciájának javulása.	Pályázati erőforrás	digitális kompetencia erősödése	Önkormányzatok közötti együttműködés ebben az intézkedésben nem valósul meg.
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	Akadálymentesítés	Közüintézmények nagy része nincs akadálymentesítve A település közintézményeinek nagy része még nem akadálymentesített.	Rövidtávon: ez évben átépítésre kerülő épületek akadálymentesítése pályázati pénzből, Védőnői Szolgálat akadálymentesítésére pályázati forrás találaása Középtávon: további években felújításra kerülő közintézmény akadálymentesítése Hosszútávon: minden önkormányzati tulajdonban lévő épület és újonnan épülő korszzerű akadálymentesítettsége	költségvetés	Országos Fogyatékgazdálkodási Program (2015-2025)	Óvoda, konyha átalakítás során az akadálymentesség megteremtése Védőnői Szolgálat mentesítésére pályázat figyelés, külföldi alapok figyelése, pályázat írás Előkészítés, tervezés, szakhatóságoktól engedélyek beszerzése, ez évi akadálymentesítése lehetőségek szerint, vagy a következő év folyamán, Iskolai pályázat figyelése, átalakításhoz kapcsolódó mentesítés További pályázatok figyelése a nagyobb költségű önkormányzati épület mentesítéséhez Kivitelezési folyamatok (tervezés már megtörtént)	önkormányzat	2029. 12. 31. (hétfő)	Akadálymentesített épületek száma	Pályázati erőforrás, önerő megteremtése	Megépült akadálymentesített épületek karbantartása	Önkormányzatok közötti együttműködés ebben az intézkedésben nem valósul meg.

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Nagyharsány község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Nagyharsány Községi Önkormányzat képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és **62/2024. (12.09.)** számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Nagyharsány, 2024.12.09.

.....
Aláírás

A blue circular official stamp of Nagyharsány Községi Önkormányzat, identical to the one on the left, positioned to the right of the signature line.

KIVONAT

a Nagyharsány Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 2024.12.09. napján megtartott Képviselő-testületi ülésének jegyzőkönyvéből

Nagyharsány Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 62/2024. (12.09.) számú határozata:

Nagyharsány Községi Önkormányzat Képviselő-testülete az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (1) bekezdése alapján létrehozott Helyi Esélyegyenlőségi Programot és annak mellékletét képező Intézkedési Tervet elfogadja.

Határidő: azonnal

Felelős: polgármester

Kmft

Kollár Csaba sk.
polgármester

Dr. Szarkándi Zita sk.
jegyző

Kivonat hiteles:

Dr. Szarkándi Zita
jegyző

